

En skattefri grundnivå för sparande på investeringssparkonto och i kapitalförsäkring

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	3
2	Lagförslag	4
2.1	Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	4
2.2	Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)	8
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (2011:1268) om investeringssparkonto	11
3	Bakgrund och gällande rätt	14
4	En skattefri grundnivå för investeringssparkonto, kapitalförsäkring och PEPP-produkt	16
4.1	En skattefri grundnivå för sparande upp till 300 000 kronor införs	16
4.2	Utformningen av den skattefria grundnivån	17
5	Förfarandet	22
5.1	Kontrolluppgiftsskyldighet	22
5.2	Uppgiftsskyldighet i inkomstdeklarationen	28
6	Ränta på kontanta medel på investeringssparkonto	30
7	Förvärv av finansiella instrument via OTF-plattform och värdepappersinstitut	32
8	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	36
9	Konsekvensanalys	37
9.1	Syfte och alternativa lösningar	38
9.2	Effektiv skattesats för sparande på investeringssparkonto och i kapitalförsäkring	40
9.3	Offentligfinansiella effekter	41
9.4	Effekter för sparandet	42
9.5	Effekter för enskilda och för inkomstfördelningen	44
9.6	Effekter för den ekonomiska jämställdheten	46
9.7	Effekter för företagen	47
9.8	Effekter för myndigheter och de allmänna förvaltningsdomstolarna	49
9.9	Förslagets förenlighet med EU-rätten	50
9.10	Övriga effekter	50
10	Författningskommentar	50
10.1	Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	50
10.2	Förslaget till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)	54
10.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (2011:1268) om investeringssparkonto	58

1 Sammanfattning

I Tidöavtalet redovisade regeringen och Sverigedemokraterna ett antal reformambitioner på skatteområdet som ska förverkligas under mandatperioden. Tidpunkten för när de olika reformerna ska genomföras är beroende av kommande bedömningar av det ekonomiska läget, reformutrymmet och finansieringsbehovet. När regeringen tillträdde inleddes arbetet med de olika reformerna. Därutöver har ett antal andra skattefrågor aktualiserats på olika politiska områden.

Inför budgetpropositionen för 2025 är det angeläget att skatteförslagen kan förberedas genom remittering. För att möjliggöra en samlad behandling av skatteförslag med budgeteffekter remitteras därför denna promemoria från Finansdepartementet. Om de skatteåtgärder som nu remitteras kommer att presenteras i budgetpropositionen för 2025, och i vilken omfattning och med vilken dimensionering, blir beroende av det ekonomiska läget, reformutrymmet och finansieringsbehovet samt de överläggningar som förs i det slutliga arbetet med budgetpropositionen.

En av reformambitioner i Tidöavtalet är att sänka skatten på sparande genom att införa en skattefri grundnivå på 300 000 kronor på investeringssparkonto. I promemorian föreslås att det införs en skattefri grundnivå för sparande på investeringssparkonto, i kapitalförsäkring och i PEPP-produkt. Förslaget innebär att fysiska personer som innehar ett investeringssparkonto, en kapitalförsäkring eller ett avtal om sparande i en PEPP-produkt får göra ett avdrag i inkomstlaget kapital som motsvarar skatten på det sammanlagda sparandet i dessa produkter. Avdraget får som mest uppgå till ett belopp som motsvarar skatten på ett sparande om 300 000 kronor. Förslaget innebär även en skyldighet för svenska försäkringsgivare och företag som tillhandahåller PEPP-produkter att lämna kontrolluppgift om innehav av kapitalförsäkring och avtal om sparande i en PEPP-produkt. Dessutom föreslås en uppgiftsskyldighet i inkomstdeklarationen om avdrag för innehav av investeringssparkonto, kapitalförsäkring och avtal om sparande i en PEPP-produkt.

I promemorian föreslås även att den s.k. stoppregeln för ränta på kontanta medel som förvaras på ett investeringssparkonto justeras så att ränta ska beskattas konventionellt först om räntan någon gång överstigit den räntefaktor som ska användas för att beräkna schablonintäkten för det aktuella kalenderåret.

Vidare föreslås att regelverket för investeringssparkonto utvidgas på så sätt att investeringstillgångar och finansiella tillgångar får överföras till respektive från ett investeringssparkonto även i de fall de handlas på OTF-plattformar och via andra värdepappersinstitut än det som tillhandahåller det aktuella investeringssparkontot. Utvidgningen omfattar även förvärv från och överlåtelse till utländska värdepappersföretag hemmahörande inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2025.

2 Lagförslag

2.1 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs i fråga om inkomstskattelagen (1999:1229)¹ dels att 42 kap. 39 och 42 §§ och 67 kap. 10 § ska ha följande lydelse, dels att det ska införas fem nya paragrafer, 42 kap. 45–49 §§, och närmast före dessa paragrafer en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

42 kap.

39 §²

Som inbetalning avses vid tillämpning av 37 § första stycket 2 inte inbetalning av

1. ränta, utdelning och annan avkastning än ersättning vid överlåtelse på tillgångar som förvaras på investeringssparkontot,

2. ersättning vid sådan överlåtelse som avses i 22 § första stycket 1–7 lagen (2011:1268) om investeringssparkonto av tillgångar som förvaras på investeringssparkontot,

3. kontanta medel som överförs från ett annat eget investeringssparkonto, eller

4. kontanta medel som investeringsföretaget som för investeringssparkontot har växlat mot valuta som har förvarats på kontot.

42 §³

Utdelning, kapitalvinst och annan avkastning på tillgångar och förpliktelser som förvaras på ett investeringssparkonto ska inte tas upp. Utgifter och kapitalförluster som avser sådana tillgångar och förpliktelser får inte dras av.

Första stycket gäller inte

1. tillgångar som avses i 38 §,

2. kapitalvinster eller kapitalförluster på tillgångar som anses ha avyttrats enligt 44 kap. 8 a eller 8 b §, eller

3. ränta på kontanta medel som helt eller delvis avser ett kalenderår då räntesatsen som legat till grund för räntans beräkning någon gång överstigit statslåneräntan vid utgången av november närmast före det kalenderåret.

3. ränta på kontanta medel som helt eller delvis avser ett kalenderår då räntesatsen som legat till grund för räntans beräkning någon gång överstigit *det högsta av antingen* statslåneräntan vid utgången av november närmast före det

¹ Lagen omtryckt 2008:803.

² Senaste lydelse 2011:1271.

³ Senaste lydelse 2012:830.

kalenderåret ökad med en procentenhet eller 1,25 procent.

***Avdrag för innehav av
investeringsparkonto,
kapitalförsäkring och avtal om
sparande i en PEPP-produkt***

45 §

Om en fysisk person under kalenderåret innehåft ett eller flera investeringsparkonton, en eller flera kapitalförsäkringar eller ett eller flera avtal om sparande i en PEPP-produkt, ska ett belopp beräknat enligt 46–49 §§ dras av.

46 §

När det gäller kapitalförsäkring och avtal om sparande i en PEPP-produkt är det den fysiska personen som innehåft kapitalförsäkringen eller avtalet vid årets utgång som har rätt till avdrag beräknat enligt 48 § första stycket 2.

Om kapitalförsäkringen eller avtalet om sparande i en PEPP-produkt har avslutats under kalenderåret, är det den fysiska personen som var innehavare när försäkringen eller avtalet avslutades som har rätt till avdrag.

47 §

Om en fysisk person avlider gäller rätten till avdrag enligt 45 och 46 §§ för dödsboet för det år då dödsfallet inträffade.

48 §

Avdraget enligt 45 § uppgår till summan av

1. de sammanlagda schablonintäkterna för det aktuella kalenderåret enligt 36 § för de investeringsparkonton som den fysiska personen innehåft under kalenderåret, och

2. det sammanlagda underlaget för avdrag enligt 49 § för de kapitalförsäkringar och avtal om

sparande i en PEPP-produkt som den fysiska personen innehaft under det aktuella kalenderåret multiplicerat med statslåneräntan vid utgången av november närmast före kalenderåret ökad med en procentenhet, dock lägst med 1,25 procent.

Avdraget får dock högst uppgå till 300 000 kronor multiplicerat med statslåneräntan vid utgången av november närmast före det aktuella kalenderåret ökad med en procentenhet, dock lägst med 1,25 procent.

49 §

Underlaget för avdrag för en kapitalförsäkring eller ett avtal om sparande i en PEPP-produkt ska vid tillämpning av 48 § uppgå till summan av

1. värdet av försäkringen eller avtalet vid kalenderårets ingång, och

2. premier eller inbetalningar som har betalats under kalenderåret till försäkringen eller PEPP-produkten.

Premier och inbetalningar som har betalats under den andra halvan av kalenderåret beräknas till halva värdet.

Värdet av kapitalförsäkringen enligt första stycket 1 utgörs av dess återköpsvärde enligt försäkringstekniska beräkningsgrunder med tillägg för beräknad upplupen andel i livförsäkringsrörelsens överskott.

67 kap.

10 §⁴

Om det uppkommer ett underskott av kapital, ska skatten minskas med 30 procent av den del av underskottet som inte överstiger 100 000 kronor och med 21 procent

Om det uppkommer ett underskott av kapital, ska skatten minskas med 30 procent av den del av underskottet som inte överstiger 100 000 kronor och med 21 procent

av det återstående underskottet, om inte annat följer av andra stycket.

Om den skattskyldige har gjort investeraravdrag enligt 43 kap. ska skatten minskas med 30 procent av den del av underskottet som motsvarar avdragsbeloppet. På återstående underskott tillämpas första stycket.

av det återstående underskottet, om inte annat följer av andra stycket.

Om den skattskyldige har gjort *avdrag för innehav av kapitalförsäkring eller avtal om sparande i en PEPP-produkt enligt 42 kap. 45 § eller investeraravdrag enligt 43 kap.* ska skatten minskas med 30 procent av den del av underskottet som motsvarar avdragsbeloppet. På återstående underskott tillämpas första stycket.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

2. Bestämmelsen i 42 kap. 39 § i den nya lydelsen tillämpas första gången på inbetalningar som görs efter den 31 december 2024.

3. Bestämmelsen i 42 kap. 42 § i den nya lydelsen tillämpas första gången på ränta som helt eller delvis avser ett kalenderår som börjar efter den 31 december 2024.

4. Bestämmelserna i 42 kap. 45–49 §§ och 67 kap. 10 § i den nya lydelsen tillämpas första gången på innehav av investeringssparkonto, kapitalförsäkring eller avtal om sparande i en PEPP-produkt efter den 31 december 2024.

2.2 Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Härigenom föreskrivs i fråga om skatteförfarandelagen (2011:1244)
dels att 22 kap. 1 § och 31 kap. 1 § ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas fyra nya paragrafer, 22 kap. 28–30 §§ och 31 kap.
19 c §, och närmast före 22 kap. 28 § och 31 kap. 19 c § nya rubriker av
följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

22 kap.

1 §¹

I detta kapitel finns bestämmelser om skyldighet att lämna kontrolluppgift om

– överlåtelse av privatbostadsrätt och andelar i vissa bostadsföretag (2 och 3 §§),

– samfällighet (5 och 6 §§),

– räntebidrag (7 §),

– pensionsförsäkringar och pensionssparkonton (8 och 9 §§),

– avskattning av pensionsförsäkring (10 §),

– tjänstepensionsavtal (11 §),

– underlag för avkastningsskatt på livförsäkringar och sparande i en PEPP-produkt (12 §),

– skattereduktion för förmån av hushållsarbete (13 §),

– elcertifikat (14 §),

– utsläppsrätter, utsläppsminskningenheter och certifierade utsläppsminskningar (15 §),

– schablonintäkt vid innehav av ett investeringssparkonto (16 §),

– schablonintäkt vid innehav av andelar i värdepappersfonder, fondföretag, specialfonder och utländska specialfonder (17–21 §§),

– gåva (22 §),

– investeraravdrag (23 och 24 §§),

– skattereduktion för mikroproduktion av förnybar el (25 §),

– utnyttjande av vissa personaloptioner (26 §), *och* utnyttjande av vissa personaloptioner (26 §),

– avgift till arbetslöshetskassa (27 §), *och* avgift till arbetslöshetskassa (27 §), *och*

– innehav av kapitalförsäkring och avtal om sparande i en PEPP-produkt (28–30 §§).

Innehav av kapitalförsäkring och avtal om sparande i en PEPP-produkt

28 §

Kontrolluppgift ska lämnas om innehav av kapitalförsäkring och avtal om sparande i en PEPP-produkt.

Kontrolluppgift ska lämnas av sådana försäkringsgivare som avses i 2 § 1 och 2 lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel och sådana företag som avses i 2 § 11 och 12 samma lag.

29 §

Kontrolluppgift ska lämnas för fysiska personer och dödsbon.

Kontrolluppgift ska lämnas för den fysiska person som innehar kapitalförsäkringen eller avtalet om sparande i en PEPP-produkt vid årets utgång. Kontrolluppgift ska lämnas för dödsbon endast det år dödsfallet inträffar.

Om kapitalförsäkringen eller avtalet om sparande i en PEPP-produkt har avslutats, ska kontrolluppgift lämnas för den som var innehavare när försäkringen eller avtalet avslutades.

30 §

I kontrolluppgiften ska uppgift lämnas om underlaget för avdrag för innehav av kapitalförsäkringen respektive avtalet om sparande i en PEPP-produkt beräknat enligt 42 kap. 49 § inkomstskattelagen (1999:1229).

31 kap.

1 §²

- I detta kapitel finns bestämmelser om
- uppgifter som ska lämnas i samtliga inkomstdeklarationer (2 och 3 §§),
  - uppgifter som fysiska personer och dödsbon ska underrättas om och godkänna eller lämna (4 och 5 §§),
  - uppgift som ska lämnas om inkomstslaget tjänst (6 §),
  - uppgifter som ska lämnas om inkomstslaget näringsverksamhet (7–15 a §§),
  - uppgifter som ska lämnas om inkomstslaget kapital (16–19 b §§),
  - uppgifter som ska lämnas om inkomstslaget kapital (16–19 c §§),
  - uppgift om tillkommande belopp (20 §),
  - uppgifter om vissa andelsavyttringar m.m. (21–24 §§),
  - uppgifter för beräkning av egenavgifter (25 och 26 §§),
  - uppgifter som fåmansföretag samt företagsledare och delägare ska lämna (27–29 §§),
  - uppgift om tillskott och uttag (30 §),
  - uppgift om betalning till utlandet (31 §),
  - uppgift som ekonomiska föreningar ska lämna (32 §),
  - uppgifter om skattereduktion (33–33 d §§), och
  - uppgifter om prissättningsbesked (34 §).

Avdrag för innehav av
investeringsparkonto,
kapitalförsäkring och avtal om
sparande i en PEPP-produkt

19 c §

Den som gör avdrag enligt 42 kap. 45 § inkomstskattelagen (1999:1229) ska lämna

1. uppgift om underlaget för avdraget, och
2. nödvändiga identifikationsuppgifter för det företag som tillhandahåller investeringsparkontot, kapitalförsäkringen eller PEPP-produkten.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.
  2. Bestämmelserna i 22 kap. 28–30 §§ samt 31 kap. 19 c § tillämpas första gången på uppgifter som avser kalenderåret 2025.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (2011:1268) om investeringssparkonto

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2011:1268) om investeringssparkonto att 2, 13, 22 och 23 §§ ska ha följande lydelse.

2 §¹

Termer och uttryck som används i denna lag har samma betydelse och tillämpningsområde som i inkomstskattelagen (1999:1229), om inte något annat anges eller framgår av sammanhanget.

De termer och uttryck som används omfattar också motsvarande utländska företeelser om det inte anges eller framgår av sammanhanget att bara svenska företeelser avses. Termen *MTF-plattform* omfattar inte företeelser utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

De termer och uttryck som används omfattar också motsvarande utländska företeelser om det inte anges eller framgår av sammanhanget att bara svenska företeelser avses. Termen *handelsplattform* omfattar inte företeelser utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

13 §²

Investeringstillgångar får överföras till ett investeringssparkonto från någon annan än kontoinnehavaren bara om tillgångarna överförs till kontot i samband med kontoinnehavarens förvärv av tillgångarna och om förvärvet har skett

1. på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller en *MTF-plattform*,

1. på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (*EES*) eller en *handelsplattform*,

2. på så sätt att nya fondandelar utfärdats om förvärvet avser andelar i en värdepappersfond eller en specialfond,

3. från den som har emitterat tillgångarna om förvärvet grundades på tillgångar som vid förvärvet förvarades på kontot,

4. från investeringsföretaget som vid förvärvet förde investeringsparkontot,

5. från ett värdepappersinstitut eller ett utländskt värdepappersföretag hemmahörande inom *EES*,

5. från övertagande bolag om tillgångarna avsåg ersättning till aktieägarna vid en fusion eller delning av aktiebolag och om tillgångarna förvärvades på grund av aktier som vid förvärvet förvarades på kontot,

6. från övertagande bolag om tillgångarna avsåg ersättning till aktieägarna vid en fusion eller delning av aktiebolag och om tillgångarna förvärvades på grund av aktier som vid förvärvet förvarades på kontot,

¹ Senaste lydelse 2017:700.

² Senaste lydelse 2017:700.

6. från köpande företag om förvärvet var ett led i ett förfarande om andelsbyte och om tillgångarna förvärvades på grund av andelar som vid förvärvet förvarades på kontot,

7. från en annan kontoinnehavare om tillgångarna vid förvärvet förvarades på dennes investerings-sparkonto, eller

8. genom utdelning på tillgångar som vid förvärvet förvarades på investeringssparkontot.

Investeringsstillgångar som har förvärvats på grund av kontofrämmande tillgångar som avses i 7 § eller kontofrämmande tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto med stöd av 18 § får inte överföras till kontot.

7. från köpande företag om förvärvet var ett led i ett förfarande om andelsbyte och om tillgångarna förvärvades på grund av andelar som vid förvärvet förvarades på kontot,

8. från en annan kontoinnehavare om tillgångarna vid förvärvet förvarades på dennes investerings-sparkonto, eller

9. genom utdelning på tillgångar som vid förvärvet förvarades på investeringssparkontot.

22 §³

Finansiella instrument får överföras till någon annan än kontoinnehavaren om kontoinnehavaren har överlåtit tillgångarna genom försäljning, byte eller liknande överlåtelse av tillgångarna

1. på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbets-området eller en *MTF-plattform*,

2. på så sätt att fondandelarna löses in i fonden, om överföringen avser andelar i en värdepappersfond eller en specialfond,

3. till den som har emitterat tillgångarna,

4. till investeringsföretaget som vid överlåtelserna förde investerings-sparkontot,

1. på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbets-området (*EES*) eller en *handels-plattform*,

5. till ett värdepappersinstitut eller ett utländskt värdepappers-företag hemmahörande inom *EES*,

5. till budgivaren om överlåtelserna var ett led i ett offentligt uppköpserbjudande,

6. till budgivaren om överlåtelserna var ett led i ett offentligt uppköpserbjudande,

6. till köpande företag om överlåtelserna var ett led i ett förfarande om andelsbyte,

7. till köpande företag om överlåtelserna var ett led i ett förfarande om andelsbyte,

7. till majoritetsaktieägaren i ett bolag om överlåtelserna var ett led i ett förfarande om inlösen av minoritetsaktier i samma bolag, eller

8. till majoritetsaktieägaren i ett bolag om överlåtelserna var ett led i ett förfarande om inlösen av minoritetsaktier i samma bolag, eller

8. till en annan kontoinnehavare om tillgångarna förs över till förvärvarens investeringssparkonto.

9. till en annan kontoinnehavare om tillgångarna förs över till förvärvarens investeringssparkonto.

Kontofrämmande tillgångar får inte överföras från ett investeringssparkonto med tillämpning av första stycket 8.

Kontofrämmande tillgångar får inte överföras från ett investeringssparkonto med tillämpning av första stycket 9.

23 §

Om finansiella instrument som förvaras på ett investeringssparkonto överlåtits på ett sådant sätt som avses i 22 § första stycket 1–7, ska ersättning som lämnas i form av kontanta medel överföras direkt till investeringssparkontot.

Om finansiella instrument som förvaras på ett investeringssparkonto överlåtits på ett sådant sätt som avses i 22 § första stycket 1–8, ska ersättning som lämnas i form av kontanta medel överföras direkt till investeringssparkontot.

Om finansiella instrument som förvaras på ett investeringssparkonto överlåtits på ett sådant sätt som avses i 22 § första stycket, ska ersättning som lämnas i form av investeringstillgångar överföras direkt till investeringssparkontot. Ersättning i form av kontofrämmande tillgångar får överföras till investeringssparkontot bara om tillgångarna har förvärvats på sådant sätt som avses i 14 §.

Ersättning vid överlåtelse av kontofrämmande tillgångar som avses i 7 § och som förvaras på ett investeringsparkonto eller av kontofrämmande tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto med stöd av 18 § får inte överföras till kontot.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

2. Lagen tillämpas första gången på överföringar av investeringstillgångar och finansiella instrument som görs efter den 31 december 2024.

3 Bakgrund och gällande rätt

Bakgrund

I den sakpolitiska överenskommelsen mellan Sverigedemokraterna, Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna (Tidöavtalet) redovisas ett antal reformambitioner på skatteområdet. En av dessa ambitioner är att sänka skatten på sparande för hushållen genom att införa en skattefri grundnivå på 300 000 kronor på investeringssparkonto.

Finansdepartementet har även mottagit hemställningar från bl.a. Svenska Bankföreningen och Svensk Värdepappersmarknad om vissa ändringar i inkomstskattelagen (1999:1229), förkortad IL, och lagen (2011:1268) om investeringssparkonto, förkortad ISKL, som hanteras inom aktuellt lagstiftningsprojekt. I hemställningarna efterfrågas bl.a. ändringar i bestämmelsen om beskattning av ränta på likvida medel som förvaras på ett investeringssparkonto och ändringar i bestämmelser om överföring av finansiella tillgångar till ett investeringssparkonto.

Investeringsparkonto

Den 1 januari 2012 infördes ett schablonbeskattat sparande för vissa direktägda finansiella instrument, benämnt investeringssparkonto. Syftet med sparandeformen är dels att förenkla för de skattskyldiga, dels att undanröja de skattemässiga inlåsnings effekter som finns inom det konventionellt beskattade systemet (prop. 2011/12:1 Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 6.13.2.3). Endast privatpersoner och dödsbon kan vara innehavare av investeringssparkonton och det är endast s.k. investeringsföretag som får tillhandahålla sådana konton. Med investeringsföretag avses värdepappersbolag, kreditinstitut, fondbolag och AIF-förvaltare samt utländska motsvarigheter till dessa. Investeringsparkonton kan därmed inte föras av försäkringsbolag.

Utgångspunkten är att bara investeringstillgångar och kontanta medel får förvaras på kontot. Med investeringstillgångar avses finansiella instrument som är upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), finansiella instrument som handlas på en MTF-plattform samt andelar i en värdepappersfond eller en specialfond (6 och 10 §§ ISKL). Av 13 § ISKL följer bl.a. att investeringstillgångar får överföras till ett investeringssparkonto från någon annan än kontoinnehavaren bara om tillgångarna överförs till kontot i samband med kontoinnehavarens förvärv av tillgångarna och om förvärvet har skett på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför EES eller en MTF-plattform. På motsvarande sätt gäller att finansiella instrument får överföras från ett investeringssparkonto till någon annan än kontoinnehavaren om kontoinnehavaren har överlåtit tillgångarna genom försäljning, byte eller liknande överlåtelse av tillgångarna på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför EES eller en MTF-plattform (22 § ISKL).

Kontoinnehavaren behöver inte redovisa kapitalvinster och annan avkastning på kontot. Kapitalförluster och utgifter får inte heller dras av. I stället ska en schablonintäkt tas upp till beskattning i inkomstlaget kapital. Schablonintäkten baseras på ett kapitalunderlag som beräknas

utifrån marknadsvärdet av tillgångar som förvaras på kontot under kalenderåret (tillgångarnas värde vid ingången av varje kvartal plus egna inbetalningar till kontot) (42 kap. 37 § IL). Schablonintäkten beräknas genom att kapitalunderlaget multipliceras med statslåneräntan vid utgången av november närmast före det aktuella kalenderåret ökad med en procentenhet (42 kap. 36 § IL). Schablonintäkten beräknas till lägst 1,25 procent av kapitalunderlaget. Den beräknade schablonintäkten beskattas med 30 procent (inkomstskatt).

Kapitalförsäkring och paneuropeisk privat pensionsprodukt

Beskattningen av sparande på investeringssparkonto och i kapitalförsäkring vilar på förutsättningen att det ska råda en skattemässig neutralitet i valet mellan sparformerna.

Kapitalförsäkringar schablonbeskattas på ett liknande sätt som investeringssparkonton, vilket innebär att innehavaren inte behöver ta upp kapitalvinster och annan avkastning inom ramen för kapitalförsäkringen till beskattning. I stället beskattas kapitalförsäkringar med avkastningsskatt som tas ut med 30 procent på ett skatteunderlag som beräknas genom att värdet av tillgångarna i försäkringen (kapitalunderlag) multipliceras med statslåneräntan vid utgången av november året före beskattningsåret ökad med en procentenhet (3 d § andra och tredje styckena lagen [1990:661] om avkastningsskatt på pensionsmedel, förkortad AvPL). Skatteunderlaget ska beräknas till lägst 1,25 procent av kapitalunderlaget.

Till skillnad från vad som gäller vid innehav av investeringssparkonto ägs tillgångarna i en kapitalförsäkring av försäkringsföretaget. Svenska livförsäkringsföretag, utländska livförsäkringsföretag som bedriver försäkringsrörelse från fast driftställe i Sverige och vissa utländska tjänstepensionsinstitut är därför skattskyldiga för avkastningsskatt (2 § första stycket 1 och 2 AvPL). Kapitalunderlaget för försäkringsföretagen beräknas utifrån värdet av tillgångarna i försäkringen vid ingången av beskattningsåret med avdrag för finansiella skulder vid samma tidpunkt. Utländska försäkringsföretag som är skattskyldiga ska dock endast räkna med sådana tillgångar och skulder som är hänförliga till den i Sverige bedrivna verksamheten (3 a § första stycket AvPL). Skatten förs sedan över på den försäkrade i form av avgifter, vilka regleras i försäkringsavtalet. Det finns tre typer av kapitalförsäkringar: fondförsäkring, depåförsäkring och traditionell försäkring. Villkor och avgifter varierar mellan olika försäkringar. Depåförsäkring är den försäkringstyp som rent tekniskt är mest lik investeringssparkonto. I en depåförsäkring är det innehavaren själv som bestämmer hur försäkringskapitalet ska placeras och som står den finansiella risken för tillgångarna i försäkringen.

Innehavare av utländska kapitalförsäkringar omfattas av särskilda regler där försäkringstagaren själv är skattskyldig till avkastningsskatt och måste redovisa kapitalunderlaget i sin deklaration (2 § första stycket 7 AvPL). Kapitalunderlaget baseras bl.a. på den utländska kapitalförsäkringens värde vid beskattningsårets ingång. Detta värde beräknas som försäkringens återköpsvärde med tillägg för beräknad upplupen andel i livförsäkringsrörelsens överskott. Särskilda regler gäller för utländska

försäkringsavtal som har ingåtts före den 1 januari 1997 (3 a § sjätte till åttonde styckena AvPL).

Det finns även en annan sparprodukt som har vissa likheter med kapitalförsäkring och beskattas på samma sätt som en kapitalförsäkring, nämligen paneuropeisk privat pensionsprodukt enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1238 av den 20 juni 2019 om en paneuropeisk privat pensionsprodukt (PEPP-produkt) (prop. 2022/23:7 s. 191–192). En PEPP-produkt är en sparprodukt framtagen inom EU med syfte att underlätta och stimulera långsiktigt privat sparande till pensionen. Ett avtal om PEPP-sparande träffas mellan en PEPP-sparare, som endast kan vara en fysisk person, och ett PEPP-sparinstitut. Avkastningsskatt på PEPP-produkter betalas av svenska företag som tillhandahåller PEPP-produkter, utländska företag som tillhandahåller PEPP-produkter och som bedriver verksamhet från ett fast driftställe i Sverige och obegränsat skattskyldiga som under beskattningsåret innehaft ett avtal om sparande i en PEPP-produkt i en verksamhet som inte bedrivs från ett fast driftställe i Sverige (2 § första stycket 11–13 AvPL). Kapitalunderlag och skatteunderlag för sparande i en PEPP-produkt ska i princip bestämmas på motsvarande sätt som kapitalunderlag och skatteunderlag för kapitalförsäkring (3 a § tionde och elfte styckena och 3 d § tredje stycket 2 och 3 AvPL).

4 En skattefri grundnivå för investeringssparkonto, kapitalförsäkring och PEPP-produkt

4.1 En skattefri grundnivå för sparande upp till 300 000 kronor införs

Promemorians förslag: En skattefri grundnivå införs för sparande upp till 300 000 kronor på investeringssparkonto, i kapitalförsäkring och i PEPP-produkt.

Skälen för promemorians förslag

En skattefri grundnivå för sparande upp till 300 000 kronor på investeringssparkonto införs

Sedan investeringssparkontot infördes 2012 har det blivit en attraktiv sparform för privatpersoner. Investeringssparkontot upplevs som enkelt eftersom faktiska vinster och annan avkastning inte behöver beräknas och tas upp till beskattning. Statslåneräntan har dessutom under större delen av tiden sedan införandet varit historiskt låg, vilket inneburit en lägre effektiv skattesats för tillgångar på investeringssparkonto än vid en mer genomsnittlig statslåneränta. Omkring 3,5 miljoner personer har ett eller flera investeringssparkonton.

Fler hushåll bör uppmuntras till att spara långsiktigt i finansiella tillgångar. Den som har ett sparande kan lättare parera oförutsedda ekonomiska händelser och har större möjlighet att ha makt över sin egen situation. En åtgärd som i hög grad bedöms kunna bidra till ett ökat sparande är införandet av en skattefri grundnivå för sparande på investeringssparkonto. Genom att sparande upp till en viss nivå blir skattefritt skapas incitament för fler att spara för framtiden. En skattefri grundnivå för sparande på investeringssparkonto bör därför införas. Grundnivån bör uppgå till 300 000 kronor. Detta bedöms vara en lämplig nivå för att öka incitamentet för privatpersoner till ett framtida sparande.

Den skattefria grundnivån omfattar även sparande i kapitalförsäkring och PEPP-produkt

Syftet med en skattefri grundnivå för sparande på investeringssparkonto är att främja privatpersoners långsiktiga sparande. Sparande i kapitalförsäkring och på investeringssparkonto skiljer sig åt i vissa avseenden (se avsnitt 3), men det har också stora likheter. I båda fallen ska t.ex. inte faktisk avkastning tas upp till beskattning utan sparandet schablonbeskattas och liksom för den som innehar ett investeringssparkonto kan försäkringstagaren i många fall i en kapitalförsäkring välja vilka tillgångar som ska ingå i försäkringen. På grund av dessa likheter har beskattningen av sparande på investeringssparkonto och i kapitalförsäkring sedan införandet av investeringssparkonto vilat på förutsättningen att det ska råda en skattemässig neutralitet i valet mellan sparformerna (prop. 2011/12:1 Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 6.13.4.2). Denna princip bör i möjligaste mån upprätthållas även i detta lagstiftningsprojekt.

Ett sparande i en PEPP-produkt har flera likheter med sparande i en kapitalförsäkring och beskattas på motsvarande sätt som en kapitalförsäkring. Sparande i en PEPP-produkt bör så långt möjligt beskattas på motsvarande sätt som liknande sparformer så att det inte uppkommer snedvridande effekter för konkurrensen om sparade medel (prop. 2022/23:7 s. 191–194).

Den skattefria grundnivån för sparande upp till 300 000 kronor som föreslås gälla för sparande på investeringssparkonto bör därför även gälla för fysiska personers sparande i kapitalförsäkring och PEPP-produkt. På samma sätt som för investeringssparkonto bedöms dessa åtgärder bidra till ett ökat sparande och de positiva effekter det i sin tur medför.

4.2 Utformningen av den skattefria grundnivån

Promemorians förslag: Om en fysisk person under kalenderåret innehaft ett eller flera investeringssparkonton, en eller flera kapitalförsäkringar eller ett eller flera avtal om sparande i en PEPP-produkt, ska ett belopp dras av i inkomstslaget kapital.

När det gäller kapitalförsäkring och avtal om sparande i en PEPP-produkt är det den fysiska personen som innehaft kapitalförsäkringen eller avtalet vid årets utgång som har rätt till avdrag. Om en kapitalförsäkring eller ett avtal om sparande i en PEPP-produkt har

avslutats under kalenderåret, är det den fysiska personen som var innehavare när försäkringen eller avtalet avslutades som har rätt till avdrag.

Om en fysisk person avlider gäller rätten till avdrag för dödsboet för det år då dödsfallet inträffade.

Avdraget uppgår till summan av de sammanlagda schablonintäkterna för det aktuella kalenderåret för de investeringssparkonton den fysiska personen innehaft under kalenderåret, och det sammanlagda underlaget för avdrag för de kapitalförsäkringar och avtal om sparande i en PEPP-produkt som den fysiska personen innehaft under det aktuella kalenderåret multiplicerat med statslåneräntan vid utgången av november närmast före kalenderåret ökad med en procentenhet, dock lägst med 1,25 procent.

Avdraget får dock högst uppgå till 300 000 kronor multiplicerat med statslåneräntan vid utgången av november närmast före det aktuella kalenderåret ökad med en procentenhet, dock lägst med 1,25 procent.

Underlaget för avdrag för en kapitalförsäkring eller ett avtal om sparande i en PEPP-produkt uppgår till summan av värdet av försäkringen eller avtalet vid kalenderårets ingång, och premier eller inbetalningar som har betalats under kalenderåret till försäkringen eller PEPP-produkten. Premier och inbetalningar som har betalats under den andra halvan av kalenderåret beräknas till halva värdet.

Värdet av kapitalförsäkringen vid kalenderårets ingång utgörs av dess återköpsvärde enligt försäkringstekniska beräkningsgrunder med tillägg för beräknad upplupen andel i livförsäkringsrörelsens överskott.

Om en fysisk person har gjort avdrag för innehav av kapitalförsäkring eller avtal om sparande i en PEPP-produkt, och det uppkommer ett underskott, ska skatten minskas med 30 procent av den del av underskottet som motsvarar avdragsbeloppet.

Skälen för promemorians förslag

Den skattefria grundnivån utformas som ett avdrag i inkomstslaget kapital

Den skattefria grundnivån bör utformas på så sätt att en fysisk person som innehar ett investeringssparkonto, en kapitalförsäkring eller ett avtal om sparande i en PEPP-produkt får göra ett avdrag i inkomstslaget kapital som motsvarar skatten på det sammanlagda sparandet i dessa produkter, dock får avdraget som mest uppgå till ett belopp som motsvarar skatten på ett sparande värt 300 000 kronor. Avdraget medges också om personen under året innehaft flera av dessa produkter och alla slags kombinationer av produkterna. Att en person ”innehaft” t.ex. ett investeringssparkonto under ett kalenderår omfattar både det fallet att kontot avslutats under året och att kontot fortfarande innehas efter årets utgång. Det är själva innehavet av t.ex. ett investeringssparkonto eller en kapitalförsäkring som grundar rätten till avdrag. Vilka slags tillgångar, t.ex. aktier, andelar i fonder eller kontanter, sparandet avser är oväsentligt i detta avseende.

Till skillnad från ett investeringssparkonto kan en kapitalförsäkring eller ett avtal om sparande i en PEPP-produkt överlätas. Det är av administrativa skäl inte lämpligt att fördela avdraget hänförligt till en viss försäkring

eller avtal mellan flera innehavare. När det gäller kapitalförsäkring och avtal om sparande i en PEPP-produkt bör avdraget i stället hänföras till den fysiska person som innehar kapitalförsäkringen eller avtalet vid årets utgång. För det fall att kapitalförsäkringen eller avtalet om sparande i en PEPP-produkt har avslutats under kalenderåret bör det i stället vara den fysiska person som är innehavare när försäkringen eller avtalet avslutas som har rätt till avdrag.

Ett dödsbo är enligt 4 kap. 1 § inkomstskattelagen (1999:1229), förkortad IL, skattskyldigt för den dödes och dödsboets inkomster. Om en fysisk person som uppfyller villkoren för avdraget avlider bör rätten till avdraget även gälla för dödsboet. Eftersom syftet med förslaget är att främja privatpersoners långsiktiga sparande bör avdrag dock bara få göras för det år då dödsfallet inträffade.

I de följande avsnitten följer en närmare redogörelse för hur avdraget ska beräknas.

Avdrag för sparande på investeringssparkonto

Tillgångar på ett investeringssparkonto beskattas enligt nuvarande regler genom att en schablonintäkt tas upp till beskattning i inkomstlaget kapital. Schablonintäkten beräknas genom att ett kapitalunderlag, som beräknas utifrån marknadsvärdet av de tillgångar som förvaras på kontot vid ingången av varje kvartal under kalenderåret och egna inbetalningar till kontot, multipliceras med statslåneräntan vid utgången av november närmast före det aktuella kalenderåret ökad med en procentenhet (42 kap. 36 § IL). Investeringsföretaget som för det aktuella investeringssparkontot rapporterar i kontrolluppgift schablonintäkten till Skatteverket. Schablonintäkten ska tas upp i inkomstlaget kapital och beskattas med 30 procent.

En fysisk person som innehaft ett eller flera investeringssparkonton får göra ett avdrag i inkomstlaget kapital som motsvarar de sammanlagda schablonintäkterna för det aktuella kalenderåret för de investeringssparkonton som personen innehaft under kalenderåret. Avdraget får dock som högst uppgå till 300 000 kronor multiplicerat med statslåneräntan vid utgången av november närmast före det aktuella kalenderåret ökad med en procentenhet, dock lägst med 1,25 procent. Innebörden av förslaget är att kontoinnehavarens schablonintäkt, upp till det föreslagna taket, kvittas mot avdraget. Den som har ett sparande som understiger ett kapitalunderlag på 300 000 kronor kommer således inte att beskattas alls för sparandet. Den som har ett större sparande än så kommer bara att beskattas för schablonintäkten på den del av kapitalunderlaget som överstiger 300 000 kronor.

En skattefri grundnivå omfattar en fysisk persons sammanlagda sparande på investeringssparkonto. Om en fysisk person bara har ett investeringssparkonto avser den skattefria grundnivån bara detta konto, men om han eller hon har flera investeringssparkonton avser grundnivån det totala sparandet på samtliga dessa konton. Detta gäller även om det inte är samma investeringsföretag som för personens investeringssparkonton.

Avdrag för sparande i kapitalförsäkringar och avtal om sparande i en PEPP-produkt

Till skillnad från vad som gäller för ett investeringssparkonto, där tillgångarna ägs av innehavaren av kontot, ägs tillgångarna i en kapitalförsäkring inte av försäkringstagaren utan av försäkringsföretaget. När det gäller svenska försäkringar är det försäkringsföretaget som är skattskyldigt för avkastningsskatt (2 § första stycket 1 lagen [1990:661] om avkastningsskatt på pensionsmedel, förkortad AvPL). Skatteunderlaget utgörs något förenklat av värdet av tillgångarna i försäkringsföretaget vid beskattningsårets ingång plus premiebetalningar under beskattningsåret (det s.k. kapitalunderlaget) multiplicerat med en räntefaktor. Den avgift som den försäkrade betalar till försäkringsföretagen inkluderar kompensation för avkastningsskatten. En fysisk person som är innehavare av en utländsk kapitalförsäkring är däremot skattskyldig för avkastningsskatt och skatten beräknas på den enskilda försäkringens värde. Kapitalunderlaget utgörs av försäkringens värde vid beskattningsårets ingång, dvs. kalenderårets ingång, ökat med de sammanlagda premier som betalats under året (3 a § sjätte stycket och 3 b § första stycket AvPL). Premier som har betalats under den andra halvan av beskattningsåret beräknas till halva värdet. Skatteunderlaget beräknas genom att kapitalunderlaget multipliceras med en räntefaktor.

När det gäller PEPP-produkter är svenska företag som tillhandahåller sådana produkter skattskyldiga för avkastningsskatt. Utländska företag som tillhandahåller PEPP-produkter och som bedriver verksamhet från ett fast driftställe i Sverige är också skattskyldiga till avkastningsskatt liksom obegränsat skattskyldiga som under beskattningsåret innehaft ett avtal om sparande i en PEPP-produkt i en verksamhet som inte bedrivs från ett fast driftställe i Sverige. I linje med vad som gäller för innehavare av utländska kapitalförsäkringar motsvarar kapitalunderlaget för obegränsat skattskyldiga som under beskattningsåret innehaft ett avtal om sparande i en PEPP-produkt, i en verksamhet som inte bedrivs från ett fast driftställe i Sverige, värdet av avtalet om sparande i PEPP-produkten vid beskattningsårets ingång, dvs. kalenderårets ingång, ökat med de sammanlagda inbetalningar som gjorts under året (3 a § elfte stycket och 3 b § första stycket AvPL).

En fysisk person som har ett sparande i kapitalförsäkring eller PEPP-produkt bör som utgångspunkt få göra avdrag i inkomstslaget kapital för ett belopp som motsvarar underlaget för den avkastningsskatt som belöper på tillgångarna i försäkringen eller PEPP-produkten. Eftersom det, när det gäller svenska försäkringar och svenska PEPP-produkter, inte är försäkringstagaren eller innehavaren av avtal om sparande som är skattskyldig för avkastningsskatt kan skatteunderlaget enligt lagen om avkastningsskatt på pensionsmedel inte ligga till grund för skattelättnaden. Därför föreslås att den beräkning av kapitalunderlag på individnivå som gäller för en fysisk persons innehav av utländska kapitalförsäkringar och avtal om sparande i PEPP-produkter ska ligga till grund för beräkningen av den skattefria grundnivån för kapitalförsäkringar och PEPP-produkter som nu föreslås, både när det gäller innehav av svenska och utländska kapitalförsäkringar och PEPP-produkter. En fysisk person som har ett sparande i kapitalförsäkringar och/eller PEPP-produkter får därför göra ett avdrag i

inkomstslaget kapital som motsvarar det sammanlagda underlaget för avdrag för de kapitalförsäkringar och avtal om sparande i en PEPP-produkt som personen innehaft under det aktuella kalenderåret multiplicerat med statslåneräntan vid utgången av november närmast före kalenderåret ökad med en procentenhet, dock lägst med 1,25 procent. Underlaget för avdrag för en kapitalförsäkring eller ett avtal om sparande i en PEPP-produkt uppgår till summan av värdet av försäkringen eller avtalet vid kalenderårets ingång och premier eller inbetalningar som har betalats under kalenderåret till försäkringen eller PEPP-produkten. Premier och inbetalningar som har betalats under den andra halvan av kalenderåret beräknas till halva värdet (jfr 3 a § sjätte och elfte styckena och 3 b § första stycket AvPL). Värdet av en kapitalförsäkring utgörs av återköpsvärdet beräknat enligt försäkringstekniska grunder och beräknad upplupen andel i livförsäkringsrörelsens överskott (3 a § sjunde stycket AvPL). Värdet av kapitalförsäkringen påverkas inte av om återbäringen är preliminärt fördelad eller om den är garanterad. Preliminärt fördelad återbäring ska således alltid räknas in i försäkringens värde (jfr prop. 1995/96:231 s. 36 och 52 samt Skatteverkets Rättsliga vägledning, Utländsk kapitalförsäkring under rubriken Kapitalunderlag). Med värdet av ett avtal om sparande i en PEPP-produkt avses värdet av personens PEPP-konto, inklusive underkonton avseende andra stater än Sverige (prop. 2022/23:7 s. 268).

En skattefri grundnivå för sparande i kapitalförsäkringar och PEPP-produkter bör, liksom skattelättnaden för investeringssparkonto, omfatta en fysisk persons sammantagna sparande i olika kapitalförsäkringar och olika PEPP-produkter.

Avdraget får dock som högst uppgå till 300 000 kronor multiplicerat med statslåneräntan vid utgången av november närmast före det aktuella kalenderåret ökad med en procentenhet, dock lägst med 1,25 procent. Innebörden av förslaget är att den som sparar i en kapitalförsäkring eller ett avtal om sparande i en PEPP-produkt får göra ett avdrag i inkomstslaget kapital motsvarande avkastningsskatten hänförlig till försäkringen eller avtalet. Den som har ett sparande som understiger ett värde på 300 000 kronor kommer således att fullt ut kompenseras för avgifter motsvarande försäkringsföretagets avkastningsskatt hänförlig till försäkringen eller avtalet, om avdraget kan utnyttjas. Den som har ett större sparande än så kommer inte att kompenseras för avgifter hänförliga till sparande som överstiger 300 000 kronor. Under rubriken Underskott av kapital nedan redogörs för under vilka förutsättningar den fysiska personen kan utnyttja avdraget.

Underskott av kapital

I inkomstslaget kapital gäller som huvudregel att om det uppkommer ett underskott ges en skattereduktion med 30 procent av den del av underskottet som inte överstiger 100 000 kronor och med 21 procent av det återstående underskottet (67 kap. 10 § IL). Om en skattskyldig har gjort investeraravdrag enligt 43 kap. IL ska dock skatten minska med 30 procent av den del av underskottet som motsvarar avdragsbeloppet. Detta innebär att underskott i kapital som beror på investeraravdrag inte ska kvoterats utan alltid ger en skattereduktion med 30 procent.

När det gäller sparande på investeringssparkonto kommer det alltid finnas en kapitalinkomst, schablonintäkten, att kvitta avdraget mot. Motsvarande gäller inte för sparande i kapitalförsäkring eller PEPP-produkt utan sparare som saknar andra kapitalinkomster är hänvisade till att utnyttja avdraget som en skattereduktion mot inkomst av tjänst, fastighetsavgift eller fastighetsskatt. Den skattemässiga neutraliteten mellan sparande på investeringssparkonto å ena sidan och sparande i kapitalförsäkring och PEPP-produkt å andra sidan bör upprätthållas i så stor utsträckning som möjligt. För att värdet av det föreslagna avdraget för sparande i sistnämnda produkter inte ska urholkas bör en reglering motsvarande den som gäller för investeraravdrag införas för avdrag för sparande i kapitalförsäkring och PEPP-produkt i 67 kap. 10 § IL. Den fysiska personens skatt ska alltså alltid minskas med 30 procent av den del av underskottet som motsvarar avdraget.

Lagförslag

Förslaget medför en ändring i 67 kap. 10 § IL och att fem nya paragrafer, 42 kap. 45–49 §§, införs i denna lag.

5 Förfarandet

5.1 Kontrolluppgiftsskyldighet

Promemorians förslag: En kontrolluppgiftsskyldighet avseende innehav av kapitalförsäkring och avtal om sparande i en PEPP-produkt ska införas. Kontrolluppgift ska lämnas för fysiska personer och dödsbon av vissa försäkringsgivare och företag som tillhandahåller PEPP-produkter. Kontrolluppgift ska lämnas för den fysiska person som innehar kapitalförsäkringen eller avtalet om sparande i en PEPP-produkt vid årets utgång. För dödsbon ska kontrolluppgift endast lämnas det år dödsfallet inträffar. Om kapitalförsäkringen eller avtalet om sparande i en PEPP-produkt avslutats, ska kontrolluppgift lämnas för den som var innehavare när försäkringen eller avtalet avslutades. I kontrolluppgiften ska uppgift lämnas om underlaget för avdrag för innehav av kapitalförsäkringen och avtalet om sparande i PEPP-produkt.

Promemorians bedömning: Den befintliga reglering som finns på personuppgiftsområdet utgör tillräcklig reglering för den personuppgiftsbehandling som kan komma att ske vid Skatteverket med anledning av förslaget om en skattefri grundnivå för sparande på investeringssparkonto och i kapitalförsäkring samt PEPP-produkt. Det behöver således inte införas någon ytterligare reglering av denna behandling.

Skälen för promemorians förslag och bedömning

Skatteverket behöver underlag för att kunna beräkna avdrag för innehav av investeringssparkonto, kapitalförsäkring och avtal om sparande i en PEPP-produkt

I denna promemoria föreslås att en rätt till avdrag för sparande på investeringssparkonto, i kapitalförsäkring och i PEPP-produkt ska införas. Avdragets storlek ska baseras på värdet på sparandet i de olika produkterna. För att Skatteverket ska kunna beräkna avdragen behöver myndigheten därför ha kännedom om dels storleken på schablonintäkten på investeringssparkonton, dels underlaget för avdraget för kapitalförsäkringar och avtal om sparande i PEPP-produkter. Utgångspunkten för regelverket bör vara att det ska vara enkelt att tillämpa för de skattskyldiga och enkelt att handlägga för Skatteverket. Om uppgifterna lämnas i kontrolluppgift förenklas hanteringen både för Skatteverket och för de skattskyldiga eftersom Skatteverket kan fylla i uppgifterna i inkomstdeklarationen och uppgifterna kan ingå i den preliminära skatteuträkningen. Risken för att felaktiga uppgifter lämnas minskas också. Den administrativa bördan för investeringsföretag respektive försäkringsbolag och PEPP-sparinstitut ska dock beaktas och begränsas i möjligaste mån.

Kontrolluppgift om schablonintäkt på investeringssparkonto lämnas redan

Kontrolluppgift ska enligt 22 kap. 16 § skatteförfarandelagen (2011:1244), förkortad SFL, lämnas om schablonintäkt för investeringssparkonto. Kontrolluppgift ska lämnas för fysiska personer och dödsbon av den som för eller har fört investeringssparkontot. I kontrolluppgiften ska uppgift lämnas om storleken på schablonintäkten.

Genom kontrolluppgiften får Skatteverket tillgång till de uppgifter som myndigheten behöver för att beräkna det nu föreslagna avdraget för innehav av investeringssparkonto. Det behöver alltså inte införas någon ny uppgiftsskyldighet med anledning av förslaget om en skattefri grundnivå för investeringssparkonto.

Kontrolluppgift om schablonintäkt på investeringssparkonto ska lämnas av den som för eller har fört investeringssparkonto. Enligt 9 § lagen (2011:1268) om investeringssparkonto, förkortad ISKL, får investeringssparkonto bara föras av ett investeringsföretag. Både svenska och utländska företag som uppfyller vissa krav kan anses vara ett investeringsföretag (5 § ISKL). Svenska investeringsföretag är skyldiga att lämna kontrolluppgift enligt bestämmelsen i 22 kap. 16 § SFL. Även utländska investeringsföretag ska som utgångspunkt lämna kontrolluppgift enligt 22 kap. 16 § SFL, se 23 kap. 5 § SFL.

Kontrolluppgift om utländska kapitalförsäkringar och sparande i utländska PEPP-produkter

När det gäller utländska kapitalförsäkringar och PEPP-produkter är det försäkringstagaren själv som är skattskyldig till avkastningsskatt. Enligt 22 kap. 12 § SFL ska därför kontrolluppgift bl.a. lämnas om kapitalförsäkring eller sparande i PEPP-produkt som obegränsat skattskyldig har hos ett utländskt företag som inte bedriver verksamhet

från ett fast driftställe i Sverige. I kontrolluppgiften ska uppgift lämnas om kapitalunderlaget beräknat enligt 3 a–3 c §§ lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel, förkortad AvPL. Av kontrolluppgiften ska det också framgå bl.a. om det är en kapitalförsäkring eller om kontrolluppgiften avser en PEPP-produkt. Utländska företag som driver bankverksamhet, värdepappersrörelse, fondverksamhet eller försäkringsverksamhet i Sverige utan att inrätta en filial eller motsvarande etablering i landet, ska innan verksamheten inleds ge in en skriftlig förbindelse till Finansinspektionen om att lämna kontrolluppgifter i enlighet med bestämmelserna i skatteförfarandelagen (23 kap. 5 § första stycket SFL). Skyldigheten att lämna en sådan förbindelse gäller dock inte ett utländskt företag som hör hemma i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och som på grund av bestämmelser i den staten är förhindrat att lämna kontrolluppgifter (23 kap. 5 § andra stycket SFL). Utländska företag ska alltså lämna kontrolluppgift enligt 22 kap. 12 § SFL.

Underlaget för det föreslagna avdraget för innehav av kapitalförsäkring och avtal om sparande i en PEPP-produkt ska utgöras av värdet på kapitalförsäkringen eller avtalet om sparande beräknat enligt den nya föreslagna bestämmelsen i 42 kap. 49 § inkomstskattelagen (1999:1229), förkortad IL. Underlaget för avdraget ska enligt den föreslagna bestämmelsen beräknas till summan av värdet av försäkringen eller avtalet vid kalenderårets ingång och premier eller inbetalningar som har betalats under kalenderåret till försäkringen eller PEPP-produkten. Premier och inbetalningar som har betalats under den andra halvan av kalenderåret ska beräknas till halva värdet. Underlaget beräknat på detta sätt kommer att motsvara kapitalunderlaget beräknat enligt bestämmelserna i 3 a och 3 b §§ AvPL.

Mot denna bakgrund görs bedömningen att Skatteverket genom den befintliga kontrolluppgiften i 22 kap 12 § SFL får tillgång till behövligt underlag för att beräkna avdraget när det gäller innehav av utländska kapitalförsäkringar och sparande i utländska PEPP-produkter. Kontrolluppgiftsskyldigheten i 22 kap. 12 § SFL avser i och för sig ytterligare produkter utöver kapitalförsäkringar och PEPP-produkter. Eftersom det i kontrolluppgiften ska anges vad för produkt uppgiften avser kommer Skatteverket dock kunna utläsa vilka kontrolluppgifter som kan utgöra underlag för beräkning av det föreslagna avdraget. Det behöver därför inte införas någon ny kontrolluppgiftsskyldighet vad gäller innehav av utländska kapitalförsäkringar och PEPP-produkter.

Om kapitalförsäkringen eller avtalet om sparande har överlåtits ska avdraget i sin helhet tillkomma den som innehar försäkringen eller avtalet om sparande vid årets utgång (avsnitt 4.2). För innehav av svenska kapitalförsäkringar och avtal om sparande i svenska PEPP-produkter föreslås därför i promemorian att kontrolluppgift endast ska lämnas för den fysiska person som innehar försäkringen eller avtalet vid årets utgång (se nedan). Motsvarande begränsning finns inte för kontrolluppgiftsskyldigheten i 22 kap. 12 § SFL och bör inte heller införas eftersom denna kontrolluppgiftsskyldighet syftar till att ge underlag för beskattningen av avkastningsskatt. För utländska kapitalförsäkringar och avtal om sparande i utländska PEPP-produkter kan Skatteverket därför komma att få in kontrolluppgifter för fysiska personer som under året har överlåtit försäkringen eller avtalet om sparande och som därför inte är berättigade

till avdraget. Inför den slutliga beskattningen informerar Skatteverket fysiska personer som kan antas vara deklARATIONSSKYLDIGA bl.a. om de kontrolluppgifter som har kommit in till myndigheten som underlag för beslut om slutlig skatt (31 kap. 4 § SFL). Detta sker genom att uppgifterna anges i det fastställda formuläret för inkomstdeklarationen (6 kap. 6 § skatteförfarandeförordningen [2011:1261], förkortad SFF). I de fall den skattskyldige har överlåtit kapitalförsäkring eller avtalet om sparande under året är det dennes ansvar att korrigera uppgifterna i inkomstdeklarationen (se 31 kap. 5 § SFL).

En ny kontrolluppgift avseende innehav av svenska kapitalförsäkringar och avtal om sparande i svenska PEPP-produkter

Svenska försäkringsgivare och utländska försäkringsgivare som bedriver försäkringsrörelse från fast driftställe i Sverige redovisar skatteunderlaget för avkastningsskatt som en totalsumma i sin egen inkomstdeklaration. Detsamma gäller andra svenska företag som tillhandahåller PEPP-produkter och utländska företag som tillhandahåller PEPP-produkter i en verksamhet som bedrivs från fast driftställe i Sverige. I dessa fall får Skatteverket alltså inte uppgift om värdet i enskilda kapitalförsäkringar och avtal om sparande i PEPP-produkter.

Som konstaterats ovan behöver Skatteverket få uppgift om underlaget för enskilda kapitalförsäkringar och avtal om sparande i PEPP-produkter för att kunna beakta det föreslagna avdraget vid beskattningen. Den befintliga kontrolluppgiftsskyldigheten i 22 kap. 12 § SFL avser endast utländska kapitalförsäkringar och PEPP-produkter och tillgodoser därmed inte fullt ut detta behov. Det behöver därför införas en ny kontrolluppgiftsskyldighet för kapitalförsäkringar och PEPP-produkter som tillhandahålls av verksamheter som bedrivs i Sverige.

Det bedöms inte som lämpligt att utöka kontrolluppgiftsskyldigheten i 22 kap. 12 § SFL till att även omfatta svenska kapitalförsäkringar och PEPP-produkter. Kontrolluppgiftsskyldigheten i nämnda bestämmelse har till syfte att ge Skatteverket underlag för beskattningen och omfattar också andra produkter som beskattas med avkastningsskatt. Mot denna bakgrund föreslås därför att det införs en ny kontrolluppgiftsskyldighet i syfte att ge Skatteverket underlag för det avdrag som föreslås för sparande i kapitalförsäkringar och PEPP-produkter.

Kapitel 22 i skatteförfarandelagen, rubricerat ”Kontrolluppgift om vissa andra förhållanden”, innehåller bl.a. bestämmelser om kontrolluppgift för underlag för avkastningsskatt på livförsäkringar och PEPP-produkter samt schablonintäkt för investeringssparkonto. Den nu föreslagna kontrolluppgiften föreslås införas i en ny bestämmelse i detta kapitel.

Vilka uppgifter som ska lämnas i kontrolluppgiften

Enligt förslaget ska avdraget för innehav av kapitalförsäkring och avtalet om sparande i en PEPP-produkt baseras på ett underlag beräknat enligt en bestämmelse i inkomstskattelagen. I kontrolluppgiften bör uppgift därför lämnas om underlaget beräknat enligt den föreslagna bestämmelsen i 42 kap. 49 § IL. Det innebär att värdet av försäkringen respektive avtalet om sparande vid kalenderårets ingång ska ökas med värdet av de premier eller inbetalningar som har betalats under kalenderåret. Premier och

inbetalningar som har betalats under den andra halvan av kalenderåret beräknas till halva värdet (se vidare avsnitt 4.2).

Den föreslagna kontrolluppgiften ska innehålla identifikationsuppgifter för den uppgiftsskyldige och den som kontrolluppgiften lämnas för (24 kap. 4 § SFL). I 5 kap. 11 § SFF finns bestämmelser om vilka identifikationsuppgifter som kontrolluppgifter ska innehålla.

Kontrolluppgiften ska lämnas för fysiska personer och dödsbon av vissa försäkringsgivare och företag som tillhandahåller PEPP-produkter

Promemorians förslag innebär att fysiska personer och dödsbon får ett avdrag i inkomstslaget kapital för innehav av kapitalförsäkring och avtal om sparande i en PEPP-produkt. Kontrolluppgift bör därför lämnas för fysiska personer och dödsbon. Vid en överlåtelse av kapitalförsäkringen eller avtalet om sparande i en PEPP-produkt under året ska avdraget i sin helhet tillkomma den innehavare som äger kapitalförsäkringen eller avtalet om sparande vid årets utgång. Kontrolluppgift ska därför lämnas för den fysiska person som innehar kapitalförsäkringen eller avtalet om sparande i en PEPP-produkt vid årets utgång. Dödsbon ska enligt förslaget ha rätt till avdrag det år då dödsfallet inträffade, kontrolluppgift bör därför lämnas för dödsbon endast det år då dödsfallet inträffar. Har kapitalförsäkringen eller avtalet om sparande avslutats innan årets utgång ska kontrolluppgift lämnas för den fysiska person eller det dödsbo som var innehavare när försäkringen eller avtalet avslutades.

Kontrolluppgiften syftar till att ge Skatteverket uppgift om innehav av de kapitalförsäkringar och avtal om sparande i PEPP-produkter som inte omfattas av den befintliga kontrolluppgiften i 22 kap. 12 § SFL, dvs. de produkter där det är försäkringsgivaren eller företaget som är skattskyldig för avkastningsskatten på kapitalunderlaget. Kontrolluppgiften ska därför lämnas för kapitalförsäkringar och PEPP-produkter som tillhandahålls i verksamheter i Sverige. Med detta avses svenska försäkringsgivare och utländska försäkringsgivare som bedriver försäkringsrörelse från fast driftställe i Sverige (se 2 § 1 och 2 AvPL) samt andra svenska företag som tillhandahåller PEPP-produkter och utländska företag som tillhandahåller PEPP-produkter i en verksamhet som bedrivs från ett fast driftställe i Sverige (se 2 § 11 och 12 AvPL).

Kontrolluppgiften ska lämnas för varje kalenderår och ha kommit in till Skatteverket senast den 31 januari följande kalenderår (24 kap. 1 § SFL). I samband med att en försäkringsgivare eller ett företag som tillhandahåller PEPP-produkter lämnar kontrolluppgift till Skatteverket ska försäkringsgivaren eller företaget informera den som uppgiften avser om de uppgifter som har lämnats till Skatteverket (34 kap. 3 § första stycket SFL)

Personuppgiftsbehandling

Den föreslagna kontrolluppgiftsskyldigheten ger upphov till att personuppgifter måste behandlas. I kontrolluppgiften ska svenska försäkringsgivare och företag som tillhandahåller PEPP-produkter lämna identifikationsuppgifter och uppgift om underlaget för avdrag för innehav av kapitalförsäkringen eller avtalet om sparande i en PEPP-produkt. Förutom att företagen ska lämna kontrolluppgift ska personuppgifter även

behandlas av Skatteverket i beskattningsdatabasen. Det rör sig därför om en sådan personuppgiftsbehandling som omfattas av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), nedan kallad EU:s dataskyddsförordning.

Behandlingen av personuppgifter hos försäkringsgivare och företag som tillhandahåller PEPP-produkter bedöms ha rättslig grund på det sätt som krävs enligt artikel 6 i EU:s dataskyddsförordning. Den rättsliga grunden för behandlingen hos dessa aktörer är i första hand att den är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse (dvs. att lämna kontrolluppgift) på det sätt som anges i artikel 6.1 c i EU:s dataskyddsförordning. Grunden för behandlingen kommer vidare att vara fastställd i den nationella rätten på det sätt som krävs enligt artikel 6.3 i EU:s dataskyddsförordning genom förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen och förslaget till lag om ändring i skatteförfarandelagen där även syftet med behandlingen framgår. Införandet av kontrolluppgiftsskyldigheten innebär inte att de uppgiftsskyldiga behöver behandla andra uppgifter än vad man redan behandlar.

För personuppgiftsbehandlingen hos Skatteverket är den rättsliga grunden i första hand artikel 6.1 e i EU:s dataskyddsförordning, dvs. att behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning. Grunden för behandlingen är vidare fastställd i den nationella rätten på det sätt som krävs enligt artikel 6.3 genom förordningen (2017:154) med instruktion för Skatteverket och skatteförfarandelagen.

För Skatteverkets personuppgiftsbehandling i beskattningsverksamheten gäller även lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet som innehåller bestämmelser som kompletterar EU:s dataskyddsförordning. Förutom vid behandling av personuppgifter om enskilda personer gäller vissa bestämmelser i lagen även vid behandling av uppgifter om juridiska personer (se 1 kap. 1 § andra stycket).

Av 1 kap. 4 § lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet framgår att uppgifter bl.a. får behandlas för att tillhandahålla information som behövs hos Skatteverket för fastställande av underlag för samt bestämmande, redovisning, betalning och återbetalning av skatter och avgifter samt för revision och annan kontrollverksamhet. Av 2 kap. 2 § samma lag framgår vidare att i beskattningsdatabasen får uppgifter behandlas om personer som omfattas av verksamhet enligt 1 kap. 4 § 1–9. I 2 kap. 3 § i den lagen och i 2 § förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet finns bestämmelser om vilka uppgifter som får behandlas i beskattningsdatabasen. Den behandling av personuppgifter som förslaget ger upphov till hos Skatteverket är tillåten enligt de angivna bestämmelserna.

Kontrolluppgift kommer att lämnas för de fysiska personer som innehar en kapitalförsäkring eller ett avtal om sparande i en PEPP-produkt. Oaktat att det rör sig om uppgifter för en stor mängd personer bedöms det eventuella integritetsintrång som personuppgiftsbehandlingen medför stå i proportion till det eftersträvade syftet att fysiska personer ska kunna

tillgodogöra sig en skattemässig förmån, dvs avdrag för sparande i kapitalförsäkring och PEPP-produkter.

Sammanfattningsvis görs bedömningen att den personuppgiftsbehandling som förslaget om en skattefri grundnivå för sparande på investeringssparkonto och i kapitalförsäkring samt PEPP-produkt ger upphov till är förenlig med EU:s dataskyddsförordning. Den befintliga reglering som finns på personuppgiftsområdet utgör tillräcklig reglering för den personuppgiftsbehandling som kan komma att ske vid Skatteverket med anledning av förslaget. Det behöver således inte införas någon ytterligare reglering om denna behandling.

Lagförslag

Förslaget medför en ändring i 22 kap. 1 § SFL och att tre nya paragrafer, 22 kap. 28–30 §§, införs i denna lag.

5.2 Uppgiftsskyldighet i inkomstdeklarationen

Promemorians förslag: Den som gör avdrag för innehav av investeringssparkonto, kapitalförsäkring och avtal om sparande i en PEPP-produkt ska lämna uppgift om underlaget för avdraget i inkomstdeklarationen. Nödvändiga identifikationsuppgifter ska också lämnas för det företag som tillhandahåller investeringssparkontot, kapitalförsäkringen eller PEPP-produkten.

Skälen för promemorians förslag: Fysiska personer ska lämna inkomstdeklaration till ledning för bestämmande av underlag för att ta ut skatt enligt inkomstskattelagen (29 kap. 1 § och 30 kap. 1 § SFL). De föreslagna avdragen ska beaktas i inkomstslaget kapital. En inkomstdeklaration ska bl.a. innehålla uppgifter om de intäktsposter och kostnadsposter som ska hänföras till respektive inkomstslag (31 kap. 2 § 2 SFL). I 31 kap. skatteförfarandelagen finns vidare bestämmelser om vilka uppgifter som ska lämnas om de olika inkomstslagen. Det föreslås att den som gör avdrag för innehav av investeringssparkonto, kapitalförsäkring och avtal om sparande i en PEPP-produkt ska lämna uppgift om underlaget för avdraget i inkomstdeklarationen. Det innebär att uppgift ska lämnas om storleken på schablonintäkten för investeringssparkonton och underlaget för avdraget för innehav av kapitalförsäkringar och avtal om sparande i PEPP-produkt. För att möjliggöra för Skatteverket att genomföra kontroller bör även nödvändiga identifikationsuppgifter lämnas för det företag som tillhandahåller investeringssparkontot, kapitalförsäkringen eller PEPP-produkten. Vilka identifikationsuppgifter som är nödvändiga får regleras i skatteförfarandeförordningen. Identifikationsuppgifter är normalt företagets firma, organisationsnummer eller motsvarande utländska nummer och postadress.

Kontrolluppgift om schablonintäkt för investeringssparkonto lämnas enligt 22 kap. 16 § SFL och kontrolluppgift om kapitalunderlag för utländska kapitalförsäkringar och sparande i utländska PEPP-produkter lämnas enligt 22 kap. 12 § SFL. Det föreslås i avsnitt 5.1 att kontrolluppgift också ska lämnas om innehav av svenska kapitalförsäkringar och

avtal om sparande i svenska PEPP-produkter. Inför den slutliga beskattningen informerar Skatteverket fysiska personer som kan antas vara deklARATIONSSKYLDIGA bl.a. om de kontrolluppgifter som har kommit in till verket som underlag för beslut om slutlig skatt (31 kap. 4 § SFL). I de fall kontrolluppgift lämnats om schablonintäkt för investeringssparkonto respektive innehav av kapitalförsäkring och avtal om sparande i en PEPP-produkt kommer Skatteverket därför som regel att underrätta berörda fysiska personer och dödsbon genom att uppgifterna anges i det fastställda formuläret för inkomstdeklarationen (6 kap. 6 § SFF). I de fall en fysisk person endast har intäkter i form av schablonintäkt för investeringssparkonto är denne inte deklARATIONSSKYLDIG (jfr 30 kap. 1 § 3 SFL) och Skatteverket kommer då inte att skicka ut någon underrättelse. Om en uppgift som den deklARATIONSSKYLDIGE har fått underrättelse om är korrekt, ska den deklARATIONSSKYLDIGE godkänna uppgiften. Om en uppgift är felaktig eller saknas, ska den deklARATIONSSKYLDIGE genom ändring eller tillägg lämna de uppgifter som behövs (31 kap. 5 § SFL).

När det gäller innehav av utländska kapitalförsäkringar och PEPP-produkter lämnas kontrolluppgift enligt 22 kap. 12 § SFL för alla som innehaft kapitalförsäkringen eller avtalet om sparande under året. Vid en överlåtelse tillkommer det nu föreslagna avdraget i sin helhet dock den som äger kapitalförsäkringen eller avtalet om sparande vid årets utgång. Den som vill yrka avdrag för innehav av en utländsk kapitalförsäkring och avtal om sparande i en utländsk PEPP-produkt måste därför säkerställa att de uppgifter som anges i inkomstdeklarationen inte omfattar försäkringar eller avtal om sparande som har överlåtits till annan under året.

Det kan förekomma att vissa utländska företag som tillhandahåller produkter som kan ge rätt till de föreslagna avdragen inte är skyldiga att lämna kontrolluppgift (se 23 kap. 5 § andra stycket SFL), och i dessa fall är en uppgiftsskyldighet i inkomstdeklarationen av särskild betydelse. Detsamma gäller då någon kontrolluppgift felaktigt inte har lämnats till Skatteverket. I de fall det inte lämnats någon kontrolluppgift kommer den skattskyldige själv att behöva fylla i uppgifter om underlaget för avdraget i inkomstdeklarationen.

Av 31 kap. 3 § SFL framgår att den deklARATIONSSKYLDIGE ska lämna de övriga uppgifter som Skatteverket behöver för att kunna fatta riktiga beslut om slutlig skatt och beslut om pensionsgrundande inkomst. Det kan i förevarande fall t.ex. vara uppgifter som tydliggör de omständigheter som ligger till grund för beräkningen av underlaget för avdraget. Det kan också vara fråga om underlag som visar att den deklARATIONSSKYLDIGE innehaft en sådan produkt som är en förutsättning för avdrag och underlag som visar att produkten innehades vid årets utgång eller vid tidpunkten för avslutet av produkten.

Det är alltid den skattskyldiges ansvar att lämnade eller godkända uppgifter i inkomstdeklarationen är korrekta. Det är vidare alltid den skattskyldige som har det slutliga ansvaret för uppgifterna i inkomstdeklarationen. Om det finns anledning att misstänka att något av villkoren inte är uppfyllda, ska den skattskyldige kontrollera detta. Är villkoren inte uppfyllda ska avdrag för innehav av investeringssparkonto, kapitalförsäkring och avtal om sparande i en PEPP-produkt inte begäras i deklARATIONEN.

Lagförslag

Förslaget medför en ändring i 31 kap. 1 § SFL och att en ny paragraf, 31 kap. 19 c §, införs i denna lag.

6 Ränta på kontanta medel på investeringssparkonto

Promemorians förslag: Ränta på kontanta medel som förvaras på ett investeringssparkonto ska beskattas konventionellt om räntan helt eller delvis avser ett kalenderår då räntesatsen som legat till grund för räntans beräkning någon gång överstigit det högsta av antingen statslåneräntan vid utgången av november närmast före det kalenderåret ökad med en procentenhet eller 1,25 procent.

Skälen för promemorians förslag: Svenska Bankföreningen har i en hemställan till Finansdepartementet hemställt att 42 kap. 42 § andra stycket 3 inkomstskattelagen (1999:1229), förkortad IL, ändras så att gränsen för när ränteintäkter på likvida medel som förvaras på investeringssparkonton ska tas upp som inkomst av kapital återigen överensstämmer med den för vart kalenderår gällande räntesatsen för beräkning av schablonintäkten så som den regleras i 42 kap. 36 § IL. Svenska Bankföreningen anser att ändringarna ska gälla retroaktivt för att inte de kunder som redan har fått för hög ränta ska drabbas.

Tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto ska som utgångspunkt vara föremål för schablonbeskattning. Det innebär att faktiska inkomster och utgifter på sådana tillgångar inte ska tas upp respektive dras av (42 kap. 42 § första stycket IL). Detta gäller dock inte för vissa slags tillgångar och för viss slags avkastning. Bland annat gäller inte utgångspunkten att avkastning på tillgångar på ett investeringsparkonto inte ska tas upp för ränta på kontanta medel som helt eller delvis avser ett kalenderår då räntesatsen som legat till grund för räntans beräkning någon gång överstigit statslåneräntan vid utgången av november närmast före det kalenderåret (42 kap. 42 § andra stycket 3 IL). Om bestämmelsen är tillämplig ska således ränta på kontanta medel tas upp enligt allmänna regler för den konventionella beskattningen. Syftet med denna bestämmelse är uteslutande att förhindra en arbitragemöjlighet som skulle kunna uppstå om en individ kan låna kontanta medel till en ränta som överstiger den räntefaktor som ligger till grund för beräkningen av schablonintäkten på investeringssparkontot och därefter placera dem på ett investeringssparkonto till samma ränta (prop. 2011/12:1 Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 6.13.3.5.2). Arbitragemöjligheten skulle i ett sådant fall uppkomma genom att en kontoinnehavare utnyttjar den omständigheten att underskott av kapital vid konventionell beskattning ger upphov till en skattereduktion som baseras på en nominell skattesats på 30 procent medan tillgångar på investeringssparkonto schablonbeskattas med en lägre effektiv skattesats.

Den som innehar ett investeringssparkonto ska ta upp en schablonintäkt. Schablonintäkten beräknas genom att ett kapitalunderlag multipliceras med en räntefaktor (42 kap. 36 § IL). Schablonintäkten beskattas med 30 procent i inkomstslaget kapital. När investeringssparkontot infördes den 1 januari 2012 var räntefaktorn enbart statslåneräntan vid utgången av november närmast före det aktuella kalenderåret (SFS 2011:1271). Den 1 januari 2016 höjdes räntefaktorn till statslåneräntan vid utgången av november närmast före det aktuella kalenderåret ökad med 0,75 procentenheter (SFS 2015:775). Samtidigt som denna höjning infördes dessutom ett golv för schablonavkastningen, som innebär att schablonintäkten ska beräknas till lägst 1,25 procent av kapitalunderlaget. Den 1 januari 2018 höjdes räntefaktorn ytterligare till den nuvarande nivån, dvs. statslåneräntan vid utgången av november närmast före det aktuella kalenderåret ökad med en procentenhet, dock lägst 1,25 procent (SFS 2017:1250).

Oavsett den faktiska räntan på kontanta medel på ett investeringssparkonto innebär schablonbeskattningen att den avkastning hänförlig till de kontanta medlen som ska tas upp till beskattning och beskattas med 30 procent anses uppgå till den räntefaktor som kapitalunderlaget ska multipliceras med för att beräkna schablonintäkten. Om räntefaktorn är 5 procent är således 5 procent av värdet av de kontanta medlen den schablonmässigt beräknade avkastningen som ska tas upp till beskattning. Det skattearbitrage som beskrivs i första stycket i detta avsnitt är bara möjligt om räntan på kontanta medel på ett investeringssparkonto överstiger räntefaktorn. Utan särskilda regler som förhindrar det skulle den del av räntan som överstiger räntefaktorn nämligen inte beskattas alls. Det skulle då vara möjligt att göra en skattemässig vinst genom att låna upp pengar inom ramen för den konventionella beskattningen och placera dem på ett investeringssparkonto, eftersom hela ränteutgiften kan dras av i inkomstslaget kapital medan bara en del av ränteinkomsten beskattas. Det är däremot inte möjligt att göra en sådan skattemässig vinst om räntan är lägre eller lika med räntefaktorn eftersom hela den faktiska räntan då omfattas av schablonintäkten och således beskattas. Vid införandet av investeringssparkontot utformades också stoppregeln i 42 kap. 42 § andra stycket 3 IL på så sätt att den är tillämplig om räntan överstiger den räntefaktor som ska användas vid beräkningen av schablonintäkten. Vid höjningarna av räntefaktorn 2016 och 2018 gjordes inte motsvarande höjningar av stoppregeln, vilket innebär att den slår till när räntan överstiger statslåneräntan vid utgången av november föregående år även om räntan inte är högre än räntefaktorn som ska tillämpas vid beräkningen av schablonintäkten.

Syftet med bestämmelsen i 42 kap. 42 § andra stycket 3 IL är uteslutande att förhindra skattearbitrage. Den nuvarande utformningen innebär dock att den kan vara tillämplig även i situationer när det inte är möjligt att göra ett skattearbitrage. Bestämmelsen bör därför ändras så att räntan på kontanta medel på ett investeringssparkonto ska beskattas konventionellt först om den någon gång överstigit den räntefaktor som ska användas för att beräkna schablonintäkten för det aktuella kalenderåret. Det bör uttryckas på så sätt att bestämmelsen är tillämplig om räntan överstiger det högsta av antingen statslåneräntan vid utgången av november närmast före det kalenderåret ökad med en procentenhet eller 1,25 procent.

Med denna ändring uppnås syftet med bestämmelsen utan att på ett sätt som inte är motiverat begränsa den ränta som investeringsföretaget som för ett investeringssparkonto kan erbjuda kontoinnehavaren för kontanta medel på kontot.

Lagförslag

Förslaget medför en ändring i 42 kap. 42 § IL.

7 Förvärv av finansiella instrument via OTF-plattform och värdepappersinstitut

Promemorians förslag: Investeringstillgångar får överföras till ett investeringssparkonto från någon annan än kontoinnehavaren om tillgångarna överförs till kontot i samband med kontoinnehavarens förvärv av tillgångarna på en OTF-plattform. Överföring av investeringstillgångar till ett investeringssparkonto får även göras från ett värdepappersinstitut eller ett utländskt värdepappersföretag hemmahörande inom EES.

Finansiella instrument får överföras från ett investeringssparkonto till någon annan än kontoinnehavaren om kontoinnehavaren har överlåtit tillgångarna genom försäljning, byte eller liknande överlåtelse av tillgångarna på en OTF-plattform. Överföring av finansiella tillgångar från ett investeringssparkonto får även göras till ett värdepappersinstitut eller ett utländskt värdepappersföretag hemmahörande inom EES.

Skälen för promemorians förslag

Nuvarande reglering

Svensk Värdepappersmarknad har i en hemställan till Finansdepartementet bl.a. hemställt att 13 § lagen (2011:1268) om investeringssparkonto, förkortad ISKL, ändras så att det blir möjligt att inom ramen för ett investeringssparkonto handla värdepapper via OTF-plattformar och s.k. systematiska internhandlare.

I lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden genomförs bl.a. Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU av den 15 maj 2014 om marknader för finansiella instrument och om ändring av direktiv 2002/92/EG och av direktiv 2011/61/EU, förkortat MiFID II. I MiFID II regleras tre typer av handelsplatser för finansiella instrument: reglerad marknad, multilateral handelsplattform (MTF-plattform) och organiserad handelsplattform (OTF-plattform). Värdepappersinstitut inom EU kan också ha tillstånd att handla för egen räkning (transaktioner utförs mot eget lager av finansiella instrument). Värdepappersinstitut som handlar för egen räkning och handelsplatser är verksamheter som bidrar till att andra aktörer kan utföra order i finansiella instrument (s.k. utförandeplatser).

På ett investeringssparkonto får endast kontanta medel och investeringstillgångar förvaras (6 och 10 §§ ISKL). Med investeringstillgångar avses

finansiella instrument, exempelvis aktier, som är upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), finansiella instrument som handlas på en MTF-plattform eller andelar i en värdepappersfond eller en specialfond. Vid införandet av lagen om investeringssparkonto fanns endast två typer av handelsplatser: reglerade marknader och MTF-plattformar. Ursprungligen användes uttrycket handelsplattform i stället för uttrycket MTF-plattform i lagen om investeringssparkonto men efter att definitionen av handelsplattform i 1 kap. 4 a § lagen om värdepappersmarknaden justerats till att omfatta både MTF-plattformar och OTF-plattformar har ”handelsplattform” i lagen om investeringssparkonto ersatts av ”MTF-plattform” (prop. 2016/17:162 s. 281).

Vid införandet av lagen om investeringssparkonto gjordes bedömningen att finansiella instrument som är upptagna till handel på en reglerad marknad, eller en motsvarande marknad utanför EES, som utgångspunkt bör utgöra investeringstillgångar och att detta bör gälla även om tillgångarna också är föremål för handel på en MTF-plattform (då benämnd handelsplattform). Vad gäller finansiella instrument som enbart handlas på en MTF-plattform konstaterades att den mindre omfattande näringsrättsliga regleringen av en MTF-plattform jämfört med en reglerad marknad innebar en viss risk för att finansiella instrument som handlas på en MTF-plattform inte är korrekt värderade. Denna risk bedömdes dock vara liten med anledning av att de aktuella finansiella instrumenten är föremål för reglering vars syfte är att motverka att handel med finansiella instrument sker till ett pris som inte stämmer överens med marknadspriset. Finansiella instrument som handlas på en MTF-plattform fick därför utgöra investeringstillgångar (prop. 2011/12:1 Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 6.13.2.7).

Investeringstillgångar får överföras till ett investeringssparkonto från någon annan än kontoinnehavaren endast under vissa förutsättningar, bl.a. om tillgångarna överförs till kontot i samband med kontoinnehavarens förvärv av tillgångarna och om förvärvet har skett på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför EES eller en MTF-plattform (13 § första stycket 1 ISKL). På motsvarande sätt gäller att finansiella instrument får överföras från ett investeringssparkonto till någon annan än kontoinnehavaren om kontoinnehavaren har överlåtit tillgångarna genom försäljning, byte eller liknande överlåtelse av tillgångarna på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför EES eller en MTF-plattform (22 § första stycket 1 ISKL).

Vid införandet av regleringen om investeringssparkonto konstaterades även att det förekommer att värdepappersinstitut, när en kund ger ett institut i uppdrag att förvärva finansiella instrument för kundens räkning, i stället för att genomföra förvärvet på en marknadsplats låter kunden förvärva instrumenten från institutets eget lager. Risken för att institutet vid denna typ av förvärv skulle tillämpa felaktig prissättning, på så sätt att kunden skulle få köpa instrumenten till ett pris som understiger marknadsvärdet, bedömdes vara försumbar (prop. 2011/12:1 Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 6.13.2.12.1). Enligt 13 § första stycket 4 ISKL får investeringstillgångar därför överföras till ett investeringssparkonto även i de fall förvärvet har skett från investeringsföretaget som vid förvärvet förde kontot. Finansiella tillgångar får enligt

22 § första stycket 4 ISKL även överförs från ett investeringssparkonto om tillgångarna överlåtits till investeringsföretaget som vid överlåtelsen förde kontot.

Finansiella tillgångar som förvärvas eller överläts på en OTF-plattform får överföras till och från ett investeringssparkonto

Gemensamt för reglerade marknader, MTF-plattformar och OTF-plattformar är att de tillhandahåller ett multilateralt system inom vilket flera tredje parter köp- och säljintressen kan interagera så att det leder till ett kontrakt.

Reglerna för drift av en OTF-plattform skiljer sig i vissa avseenden från en reglerad marknad och en MTF-plattform. Mest utmärkande är att en reglerad marknad och en MTF-plattform får driva handel i alla finansiella instrument medan en OTF-plattform endast får driva handel i obligationer, strukturerade finansiella produkter, utsläppsrätter eller derivat (dvs. inte i aktier). Ett annat utmärkande särdrag är att en reglerad marknad och en MTF-plattform måste sammanföra handelsintressen i enlighet med icke skönmässiga regler, medan en OTF-plattform har visst utrymme att agera diskretionärt. En OTF-plattform får t.ex. diskretionärt besluta om att lägga eller dra tillbaka en order på plattformen eller att inte matcha en specifik kundorder med de övriga order som finns tillgängliga i systemet vid en viss tidpunkt. En OTF-plattform får besluta om, när och i vilken utsträckning två eller flera order ska matchas inom systemet och får underlätta förhandlingar kunder emellan för att sammanföra två eller flera potentiellt kompatibla köp- och säljintressen i en transaktion (för en närmare genomgång av reglerna för en OTF-plattform se prop. 2016/17:162 avsnitt 7.5).

Både MTF-plattformar och OTF-plattformar ska tillämpa principer om fritt tillträde, neutralitet och god genomlysning. De ska vidta åtgärder för att identifiera och hantera möjliga negativa följder för driften av handelsplattformen eller för deltagarna i handeln på plattformen av intressekonflikter mellan den verksamheten och företagets övriga verksamhet. De ska följa reglerna om handelssystem m.m. som gäller för en reglerad marknad och får inte utföra kundorder med utnyttjande av egna tillgångar. Det finns även krav på att ha åtminstone tre aktiva deltagare som var och en har möjlighet att interagera med övriga deltagare för prisbildningen på plattformen. Plattformarna ska ha ändamålsenliga och tydliga regler för handeln och samma regler om informationsplikt för utgivare av överlåtbara värdepapper, hinder mot handel och handelsstopp gäller för en MTF-plattform och en OTF-plattform. Även en OTF-plattform följer EU-harmoniserad näringsrättslig reglering, måste ha tillstånd för sin verksamhet och står under tillsyn. Handel med finansiella instrument på en OTF-plattform är underställd samma reglering för bl.a. transaktionsrapportering som handeln på en MTF-plattform. Därtill omfattar EU:s förordning om marknadsmissbruk finansiella instrument som handlas på en OTF-plattform med åtföljande straffansvar enligt lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden.

Risken för att investeringstillgångar som handlas på en OTF-plattform inte är korrekt värderade bedöms som mycket liten. Finansiella instrument som även är föremål för handel på en reglerad marknad eller en MTF-

plattform, och som därmed utgör investeringstillgångar enligt 6 § ISKL, bör därför få överföras till ett investeringssparkonto i de fall de förvärvas på en OTF-plattform. Genom att utvidga antalet möjliga utförandeplatser skapas bättre förutsättningar för värdepappersinstitut att upprätthålla skyldigheten att utföra order på de villkor som är mest förmånliga för kunden, eftersom antalet alternativa utförandeplatser för kundordern utökas (se 9 kap. 32 § lagen om värdepappersmarknaden). Regleringen i 13 § ISKL bör därför utvidgas så att även investeringstillgångar förvärvade på OTF-plattformar får överföras till ett investeringssparkonto. Även regleringen i 22 § ISKL bör ändras så att det blir möjligt att överföra finansiella tillgångar från ett investeringssparkonto till någon annan än kontoinnehavaren även i de fall kontoinnehavaren överlåter tillgångarna genom försäljning, byte eller liknande överlåtelse av tillgångarna på en OTF-plattform.

Finansiella tillgångar som förvärvas från eller överlåts till värdepappersinstitut eller utländska värdepappersföretag som hör hemma inom EES får överföras till och från ett investeringssparkonto

Enligt 13 § första stycket 4 ISKL får investeringstillgångar överföras till ett investeringssparkonto om kontoinnehavaren förvärvat tillgångarna från investeringsföretaget som för kontot. Att finansiella tillgångar får överföras från ett investeringssparkonto till investeringsföretaget som vid förvärvet förde kontot följer av 22 § första stycket 4 ISKL. I förarbetena anges att vid denna typ av förvärv bör risken vara försumbar för att investeringsföretaget skulle tillämpa felaktig prissättning på så sätt att kunden skulle få köpa instrumenten till ett pris som understiger marknadsvärdet, och att motsvarande gäller vid överlåtelse till investeringsföretaget (prop. 2011/12:1 Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 6.13.2.12.1 och 6.13.2.13).

Regleringen av värdepappersföretag är harmoniserad inom EU genom MiFID II. Därtill omfattar EU:s förordning om marknadsmissbruk investeringstillgångar som handlas via värdepappersföretag inom EES med åtföljande straffansvar enligt lagen om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden.

Ett värdepappersinstitut är ett svenskt värdepappersbolag, ett svenskt kreditinstitut som har fått tillstånd enligt lagen om värdepappersmarknaden att driva värdepappersrörelse eller ett utländskt företag som driver värdepappersrörelse från filial i Sverige eller genom att använda anknutna ombud etablerade i Sverige (1 kap. 4 b §). Värdepappersinstitut kan vara investeringsföretag (5 § ISKL). Tillstånd får enligt 2 kap. 1 § 3 lagen om värdepappersmarknaden ges för handel för egen räkning. Handel för egen räkning innebär att institutet handlar med utnyttjande av egna tillgångar som leder till transaktioner med ett eller flera finansiella instrument (1 kap. 4 c § samma lag). Risken för att värdepappersinstitut vid sådana transaktioner ska tillämpa en felaktig prissättning vid en kontoinnehavares förvärv av investeringstillgångar bedöms, liksom vid förvärv från investeringsföretag, som försumbar. Detsamma gäller vid en kontoinnehavares överlåtelse av sådana instrument till ett värdepappersinstitut. Det bör därför vara möjligt att överföra investeringstillgångar till investeringssparkontot även i de fall de förvärvats från andra värde-

pappersinstitut än just investeringsföretag. Likaså bör det vara möjligt att överföra finansiella tillgångar från ett investeringssparkonto vid en överlåtelse till andra värdepappersinstitut än investeringsföretag. Dessa utvidgningar av bestämmelserna i 13 och 22 §§ ISKL innebär att värdepappersinstitut ges större möjlighet att upprätthålla skyldigheten att utföra order på de villkor som är mest förmånliga för kunden, eftersom antalet alternativa utförandeplatser för kundordern utökas (se 9 kap. 32 § lagen om värdepappersmarknaden).

En systematisk internhandlare är ett värdepappersinstitut som i en organiserad, frekvent, systematisk och väsentlig omfattning handlar för egen räkning när det utför kundorder utanför en reglerad marknad eller en handelsplattform utan att utnyttja ett multilateralt system (1 kap. 4 b § lagen om värdepappersmarknaden). Förvärv från och överlåtelser till systematiska internhandlare omfattas således av de föreslagna utvidgningarna.

Med utländskt värdepappersföretag avses ett utländskt företag som i hemlandet har tillstånd att driva värdepappersrörelse (1 kap. 4 b § lagen om värdepappersmarknaden). Möjligheten att föra över investeringstillgångar till och från ett investeringssparkonto bör, med hänsyn till harmoniseringen av regelverken för värdepappersföretag, även gälla överföringar till och från utländska värdepappersföretag som hör hemma inom EES. Utländska motsvarigheter utanför EES omfattas inte av reglerna om t.ex. tillstånd och tillsyn enligt den harmoniserade näringsrättsliga regleringen inom EU och inte heller av EU:s förordning om marknadsmissbruk och bör därför inte omfattas av den utökade möjligheten till överföring som föreslås i 13 och 22 §§ ISKL.

Lagförslag

Förslaget medför ändringar i 2, 13, 22 och 23 §§ ISKL och 42 kap. 39 § IL.

8 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Promemorians förslag: Lagändringarna träder i kraft den 1 januari 2025.

Lagändringarna i inkomstskattelagen tillämpas när det gäller ändringen i bestämmelsen om vilka inbetalningar som inte ska ligga till grund för beräkningen av kapitalunderlag för innehav av investeringssparkonto första gången på inbetalningar som görs efter den 31 december 2024. Ändringen i bestämmelsen om ränta på kontanta medel som förvaras på ett investeringssparkonto tillämpas första gången på ränta som helt eller delvis avser ett kalenderår som börjar efter den 31 december 2024. Bestämmelserna om en skattefri grundnivå för sparande på investeringssparkonto, i kapitalförsäkring och i PEPP-produkt tillämpas första gången på innehav efter den 31 december 2024.

Ändringarna i skatteförfarandelagen om kontrolluppgiftsskyldighet och uppgiftsskyldighet i inkomstdeklarationen tillämpas första gången på uppgifter som avser kalenderåret 2025.

Ändringarna i lagen om investeringssparkonto tillämpas första gången på överföringar av investeringstillgångar och finansiella instrument som görs efter den 31 december 2024.

Skälen för promemorians förslag: Förslagen i promemorian bör träda i kraft så snart som möjligt, vilket bedöms vara den 1 januari 2025. Lagändringarna föreslås därför träda i kraft den 1 januari 2025.

Lagändringarna i inkomstskattelagen (1999:1229), förkortad IL, bör när det gäller ändringen i bestämmelsen om vilka inbetalningar som inte ska ligga till grund för beräkningen av kapitalunderlag vid innehav av investeringssparkonto i 42 kap. 39 § IL tillämpas första gången på inbetalningar som görs efter den 31 december 2024.

Ändringen i bestämmelsen om ränta på kontanta medel som förvaras på ett investeringssparkonto bör tillämpas första gången på ränta som helt eller delvis avser ett kalenderår som börjar efter den 31 december 2024.

Bestämmelserna om en skattefri grundnivå för sparande på investeringssparkonto, i kapitalförsäkring och i PEPP-produkt i 42 kap. 45–49 §§ och ändringen i 67 kap. 10 § IL bör tillämpas första gången på innehav efter den 31 december 2024.

Lagändringarna i skatteförfarandelagen bör också träda i kraft den 1 januari 2025. Kontrolluppgift lämnas för kalenderår. Kontrolluppgift för innehav av kapitalförsäkring och sparande i PEPP-produkt ska därmed lämnas första gången för kalenderåret 2025 och ska ha kommit in till Skatteverket senast den 31 januari 2026. Uppgift om avdrag för innehav av investeringssparkonto, kapitalförsäkring och avtal om sparande i en PEPP-produkt lämnas första gången i inkomstdeklarationen för beskattningsåret 2025.

Lagändringarna i lagen (2011:1268) om investeringssparkonto bör tillämpas första gången på överföringar av investeringstillgångar och finansiella tillgångar, till respektive från ett investeringssparkonto, som sker efter den 31 december 2024.

9 Konsekvensanalys

I detta avsnitt redogörs för förslagets effekter i den omfattning som det bedöms lämpligt i det aktuella lagstiftningsärendet och med beaktande av förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

De offentligfinansiella effekterna till följd av ändrade skatte- och avgiftsregler beräknas i enlighet med Finansdepartementets beräkningskonventioner. Beräkningarna utgår vanligtvis från att beteendet hos individer och företag inte ändras till följd av förändringarna i skatte- och avgiftsreglerna. Antagandet om oförändrat beteende ger en god uppskattning av åtgärdernas effekt på kort och medellång sikt. På längre sikt och för att bedöma andra effekter än de offentligfinansiella effekterna kan ett mer dynamiskt synsätt behöva användas, där skattebaser tillåts påverkas av

regeländringen. Beräkningarna görs i ikraftträdandeårets priser och volymer.

9.1 Syfte och alternativa lösningar

En skattefri grundnivå för investeringssparkonto, kapitalförsäkring och PEPP-produkt

I promemorian föreslås att det införs en skattefri grundnivå för sparande på investeringssparkonto, i kapitalförsäkring och i PEPP-produkt. Syftet är att uppmuntra hushållens långsiktiga sparande i finansiella tillgångar. När sparande upp till en viss nivå blir skattefritt skapas incitament för fler att spara. Om förslaget inte genomförs uteblir detta incitament liksom de effekter som beskrivs i denna konsekvensanalys.

Investeringsparkonto är en sparform med administrativa fördelar. Eftersom faktiska vinster och annan avkastning inte behöver beräknas och tas upp till beskattning är det en sparform med låga löpande transaktionskostnader. Sedan sparformen infördes 2012 har såväl det sammanlagda sparkapitalet som antalet personer som använder sparformen vuxit kraftigt. Det är därför naturligt att uppmuntra hushållen till ökat sparande inom ramen för denna sparform. En skattefri grundnivå på investeringsparkonto är därtill en av reformambitionerna i Tidöavtalet. Mot bakgrund av detta har några alternativa lösningar inte övervägts.

Beskattningen av sparande på investeringssparkonto och i kapitalförsäkring vilar på förutsättningen att det ska råda en skattemässig neutralitet i valet mellan sparformerna. Därför föreslås att den skattefria grundnivån även ska gälla sparande i kapitalförsäkring. Eftersom en PEPP-produkt är en sparform som liknar en kapitalförsäkring bör även denna omfattas av förslaget.

Sparformen PEPP-produkt infördes inom EU 2019 och är framtagen med syfte att underlätta och stimulera långsiktigt sparande till pensionen. Intresset i Sverige för sparformen är emellertid lågt och få finansiella företag erbjuder i dag produkten. Det saknas statistik över i hur stor utsträckning sparformen används, men bedömningen är att sparandet i den är mycket begränsat och kanske till och med obefintligt. I konsekvensanalysen beaktas därför inte förekomsten av PEPP-produkter. Det gäller såväl i den offentligfinansiella beräkningen som i analysen av hur förslaget påverkar enskilda och företag.

Förslagen i promemorian bör träda i kraft så snart som möjligt, vilket bedöms vara den 1 januari 2025. Lagändringarna bör därför träda i kraft den 1 januari 2025. I övrigt, och utöver vad som framgår av avsnitt 8 om ikraftträdande- och övergångsbestämmelser, har ingen särskild hänsyn tagits till tidpunkten för ikraftträdande.

Förslagen påverkar fysiska personer som sparar, eller som vill spara, i de aktuella sparformerna. Information om de nya reglerna bör således riktas till privatpersoner. Det bör tydligt framgå att beskattningen av sparandet minskar. Information kan tillhandahållas av såväl Skatteverket som av de företag som erbjuder sparande på investeringssparkonto eller i kapitalförsäkring.

Förslaget påverkar även försäkringsföretag som meddelar kapitalförsäkring. Dessa företag kommer med förslaget att behöva lämna kontrolluppgift till Skatteverket om fysiska personers och dödsboms innehav av kapitalförsäkring. Skatteverket bör således tillhandahålla information om den nya kontrolluppgiftsskyldigheten.

Ränta på kontanta medel på investeringssparkonto

I promemorian föreslås en ändring i bestämmelsen om beskattning av ränta på kontanta medel som förvaras på investeringssparkonto. I dag gäller att räntan ska beskattas konventionellt om den överstiger statslåneräntan. Förslaget är att räntan i stället ska beskattas konventionellt om den överstiger den faktor som kapitalunderlaget ska multipliceras med vid beräkning av schablonintäkt på investeringssparkonto, dvs. statslåneräntan plus en procentenhet.

Syftet med ändringen är att uppnå det ursprungliga syftet med bestämmelsen som är att förhindra skattearbitrage genom att inte mer än nödvändigt begränsa den ränta som investeringsföretaget som för ett investeringssparkonto kan erbjuda kontoinnehavaren för kontanta medel på kontot. Om förändringen inte genomförs kvarstår den oönskade omständighet som råder i dag: att räntan begränsas till statslåneräntans nivå.

Förslaget föreslås träda i kraft den 1 januari 2025.

Det finns inte några uppgifter om hur stort inlåningsbelopp på investeringssparkonto som i dag binds av stoppregeln. Därför är det inte möjligt att kvantitativt beräkna den offentligfinansiella effekten av förslaget. Om räntan höjs på investeringssparkonton skulle det inte ändra beskattningen av de medel som är placerade på kontona. Skatteintäkterna från individernas kapitalinkomster är därmed oförändrad. En effekt av förslaget är dock att räntan på investeringssparkonton kan höjas något i vissa fall. Den statiska effekten av detta är att den räntebetalande banken får ökade kostnader som är avdragsgilla i beräkningen av bolagsskatten. Det medför ett skattebortfall med 20,6 procent av räntehöjningen. Storleken på effekten bör vara begränsad.

Bristen på underlag i frågan medför att det inte bedöms vara möjligt att göra en konventionell konsekvensanalys av förslaget.

Förvärv av finansiella instrument via OTF-plattform och värdepappersinstitut som handlar för egen räkning

I promemorian föreslås även att finansiella instrument som är föremål för handel på en reglerad marknad eller en MTF-plattform, och som därmed utgör investeringstillgångar och får förvaras på ett investeringssparkonto, ska få överföras till och från ett investeringssparkonto även i de fall de förvärvas eller överläts på en OTF-plattform. Vidare ska det vara möjligt att överföra investeringstillgångar som har förvärvats från eller överlåtits till ett utomstående värdepappersinstitut till och från investeringsparkonto.

Syftet med förslaget är att skapa bättre förutsättningar för värdepappersinstitut att upprätthålla skyldigheten att utföra order på de villkor som är mest förmånliga för kunden.

Förslaget ändrar inte vad som avses med investeringstillgångar och därmed inte vilka tillgångar som får förvaras på ett investeringssparkonto. Förslaget ger därför inte upphov till några offentligfinansiella effekter.

Möjligheten att förvärva och överlåta investeringstillgångar från och till ett investeringssparkonto från och till värdepappersinstitut innebär dock en ökad sannolikhet för mer bilateral handel till nackdel för multilateral handel. På kort sikt innebär det en ökad konkurrens mellan bilaterala och multilaterala utförandeplatser. På längre sikt finns det dock en viss risk att en större andel av handeln än i dag kommer att ske bilateralt, vilket kan innebära lägre likviditet på svenska multilaterala handelsplatser eftersom investeringstillgångar utgörs av en högre andel inhemska än utländska tillgångar.

9.2 Effektiv skattesats för sparande på investeringssparkonto och i kapitalförsäkring

Med effektiv skattesats avses det faktiska skatteuttaget i förhållande till den verkliga ekonomiska inkomst som skatten avser. När sparformen investeringssparkonto infördes 2012 gjordes en analys av den förväntade effektiva skattesatsen för sparande på investeringssparkonto och i kapitalförsäkring (prop. 2011/12:1 Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 6.14.11.1). Beräkningen byggde på antaganden om tillgångarnas sammansättning och den förväntade avkastningen för respektive tillgångsslag. Statslåneräntan bedömdes på lång sikt uppgå till 4,9 procent och de schablonbeskattade sparformerna bedömdes ge en riskjusterad överavkastning jämfört med detta på 2,7 procentenheter. Den effektiva beskattningen av sparande på investeringssparkonto och i kapitalförsäkring (med underliggande tillgångar som motsvarar de som förvaras på ett investeringssparkonto) beräknades utifrån detta till ca 19 procent. Den effektiva skattesatsen för konventionellt sparande bedömdes under motsvarande förutsättningar uppgå till ca 29 procent.

Beskattningen av sparande på investeringssparkonto och i kapitalförsäkring har höjts vid två tillfällen. Dels den 1 januari 2016 då schablonintäkten ändrades till att beräknas som statslåneräntan ökad med 0,75 procentenheter, dels den 1 januari 2018 då schablonintäkten ändrades till att beräknas som statslåneräntan ökad med 1 procentenhet. I samband med detta bedömdes den effektiva skattesatsen för sparande i dessa sparformer öka till drygt 22 respektive drygt 23 procent.

Förslaget om en skattefri grundnivå för sparande på investeringssparkonto och i kapitalförsäkring innebär att den effektiva skattesatsen för sparformerna minskar i förhållande till dagens regler. För en person med ett sparande under 300 000 kronor innebär förslaget att den effektiva skattesatsen är noll. Det gäller såväl den genomsnittliga som den marginella effektiva skattesatsen. För personer med ett sparande över 300 000 kronor är den marginella effektiva skattesatsen på samma nivå som med dagens regler. Den genomsnittliga effektiva skattesatsen är lägre för alla nivåer på sparande, men skillnaden jämfört med dagens regler minskar ju högre sparandet är.

Sparande på investeringssparkonto och i kapitalförsäkring är under de förutsättningar som beskrivs ovan skattemässigt gynnat i förhållande till konventionellt beskattat sparande. Detta kan leda till en större benägenhet att välja dessa sparformer.

9.3 Offentligfinansiella effekter

Förslaget är att en fysisk person som har ett sparande på investeringssparkonto ska få göra ett avdrag i inkomstslaget kapital som motsvarar de sammanlagda schablonintäkterna för de investeringssparkonton som personen innehåfter under ett år. För sparande i kapitalförsäkring är förslaget att personen som utgångspunkt får göra ett avdrag i inkomstslaget kapital för ett belopp som motsvarar underlaget för den avkastningsskatt som belöper på tillgångarna i försäkringen. I båda fallen föreslås att avdrag får som högst göras med ett belopp som motsvarar skatten på ett sparande på 300 000 kronor (dvs. ett avdrag som motsvarar statslåneräntan vid utgången av november närmast före det aktuella kalenderåret ökad med en procentenhet, dock lägst med 1,25 procent, på ett kapitalunderlag på 300 000 kronor). Taket gäller personens sammanlagda sparande i de sparformer som omfattas av förslaget.

I SCB:s mikrosimuleringsmodell FASIT finns individdata över schablonintäkter från investeringssparkonton som gör det möjligt att analysera effekten av att införa en skattefri grundnivå för sparande på investeringssparkonto. År 2021 är det senaste utfallsåret i FASIT. Detta år uppgick det sammanlagda kapitalunderlaget på investeringssparkonto till ca 1 575 miljarder kronor. Cirka 3,5 miljoner personer hade ett investeringssparkonto, vilket innebär att det genomsnittliga kapitalunderlaget per person uppgick till ca 450 000 kronor. Medianen var ca 74 000 kronor. Cirka 75 procent av de som hade ett investeringssparkonto hade ett kapitalunderlag under 300 000 kronor.

Den offentligfinansiella effekten av att införa en skattefri grundnivå på 300 000 kronor för sparande på investeringssparkonto bedöms uppgå till -5,7 miljarder kronor 2025.

Det saknas detaljerade uppgifter om hur sparandet i kapitalförsäkringar är fördelat i befolkningen. Ett skäl till det är att avkastningsskatten på underlaget i kapitalförsäkringarna betalas av den som tillhandahåller försäkringen (försäkringsföretaget) och inte av den som tecknat den. Det finns inte heller några uppgifter om huruvida en person som har en kapitalförsäkring också sparar på investeringssparkonto eller inte.

För att hantera bristen på individuppgifter och ta hänsyn till sparande i kapitalförsäkringar i den offentligfinansiella analysen har det sammanlagda sparandet i kapitalförsäkringar slumpmässigt fördelats bland de individer som finns representerade i FASIT. Därefter har den skattefria grundnivåns påverkan på skatteintäkterna analyserats. Förutom att fördela sparandet i kapitalförsäkringar bland befolkningen tar angreppssättet också hänsyn till att personer kan spara på investeringssparkonto, i kapitalförsäkring eller i båda sparformerna samtidigt och att taket för den skattefria grundnivån gäller för det sammanlagda sparandet i de aktuella sparformerna.

Svensk Försäkring har tillhandahållit information om hur kapitalunderlaget i kapitalförsäkringar är fördelat bland försäkringsföretagens kunder. Informationen kommer från en enkätundersökning riktad till de försäkringsföretag som meddelar kapitalförsäkring. Resultaten visar att ca 1,5 miljoner privatpersoner hade en kapitalförsäkring vid utgången av 2022. Det sammanlagda kapitalunderlaget hos dessa uppgick till ca 455 miljarder kronor. Det genomsnittliga kapitalunderlaget per person var således ca 300 000 kronor. Cirka 1,3 miljoner av personerna hade ett sammanlagt kapitalunderlag i kapitalförsäkring som understeg 300 000 kronor. Värdet av detta underlag uppgick till 90 miljarder kronor. Givet en skattefri grundnivå på 300 000 kronor innebär det att ca 170 miljarder kronor, motsvarande 38 procent, av det totala sparkapitalet i kapitalförsäkring skulle kunna omfattas av skattefriheten. Privatpersonernas kapitalunderlag på 450 miljarder kronor utgjorde vidare ca hälften av det sammanlagda kapitalunderlaget i kapitalförsäkringar 2022. Resterande del ägdes av juridiska personer.

År 2025 bedöms det sammanlagda kapitalunderlaget i kapitalförsäkringar uppgå till ca 1 100 miljarder kronor. Hälften av detta antas ägas av privatpersoner. Detta belopp har slumpmässigt fördelats bland 1,5 miljoner individer i FASIT så att den andel individer som har ett sparande under 300 000 kronor i en kapitalförsäkring och andelen kapitalunderlag som omfattas av grundnivån överensstämmer med resultaten från Svensk Försäkrings enkät. Mot bakgrund av avsaknaden av statistik bedöms detta analytiska angreppssätt vara godtagbart, men bristen på individdata vad gäller kapitalförsäkringar innebär en större osäkerhet kring storleken på den offentligfinansiella effekten.

När fysiska personers sparande i kapitalförsäkringar inkluderas i analysen bedöms skatteintäkterna minska med ytterligare 1,3 miljarder kronor jämfört med när enbart sparande på investeringssparkonto inkluderas. Den sammanlagda offentligfinansiella effekten uppgår således till -7 miljarder kronor från 2025 och framåt, se tabell 9.1.

Tabell 9.1 En skattefri grundnivå för sparande på investeringssparkonto och i kapitalförsäkring

Miljarder kronor, fasta priser och baser

	Effekt från	Bruttoeffekt		Nettoeffekt		Varaktig effekt
		2025	2025	2026	2027	
En skattefri grundnivå för sparande på investeringssparkonto och i kapitalförsäkring	2025-01-01	-7,00	-7,00	-7,00	-7,00	-7,00

Källa: Egna beräkningar.

9.4 Effekter för sparandet

Den offentligfinansiella effekten i avsnitt 9.3 har, i enlighet med Finansdepartementets beräkningskonventioner, beräknats utifrån

antagandet om att beteendet hos individerna inte ändras till följd av den föreslagna förändringen av skattereglerna. Effekten är i detta avseende således statisk och utgår enbart från det sparande som i dag finns på investeringssparkonto och i kapitalförsäkring.

I avsnitt 9.2 framgår att sparande på investeringssparkonto och i kapitalförsäkring redan i dag är skattemässigt gynnat i förhållande till sparande i konventionellt beskattade tillgångar. Förslaget i promemorian minskar den effektiva skattesatsen för sparande i de aktuella sparformerna ytterligare: för en person med ett sparande under 300 000 kronor på investeringssparkonto och/eller i kapitalförsäkring kommer såväl den genomsnittliga som den effektiva skattesatsen att vara noll för sparande upp till taknivån. Detta kan göra att individerna i större utsträckning kommer att välja dessa sparformer framför konventionellt beskattade. Det gäller särskilt för sparande i räntebärande tillgångar med relativ låg risk.

Investeringsparkonto är i dag en populär och attraktiv sparform och en stor del av individernas nysparande sker sannolikt redan i dag inom ramen för denna sparform. Förslaget kan dock innebära att en ännu större andel av nysparandet flyttas till sparande på investeringssparkonto. Individer som har konventionellt beskattade tillgångar kan också komma att välja att avyttra dessa och placera medlen på investeringssparkonto eller i kapitalförsäkring, särskilt om de inte kommer upp i taket för den skattefria grundnivån. I den utsträckning individerna väljer att flytta in sparande som beskattas löpande, t.ex. räntebärande sparande på bankkonton, kommer de löpande skatteintäkterna från individernas kapitalinkomster att minska. Om de avyttrar konventionellt beskattade tillgångar och placerar medlen i de aktuella sparformerna kan skatteintäkterna öka på kort sikt, om tillgångarna har ökat i värde, men minska längre fram när individerna hade avyttrat dem om skattereglerna inte hade ändrats. Hur detta sammantaget kan komma att påverka de offentliga finanserna är svårt att bedöma.

Beräkningen av den offentligfinansiella effekten tar inte heller hänsyn till möjligheterna att fördela sparandet mellan makar för att maximera avdragsrätten. Eftersom både investeringssparkonton och kapitalförsäkringar kan tecknas av barn ger det ytterligare möjlighet till spridning av tillgångar inom familjen. I sammanhanget bör det noteras att barn i de flesta fall inte har någon skatt att dra av, vilket innebär att möjligheten till skatteplanering begränsas till investeringssparkonto, där skatten dras mot schablonintäkten. Risker för skatteplanering och skatteundandragande bör inte överdrivas, särskilt vad gäller sannolikheten att sprida tillgångar utanför familjen. Det är vidare svårt att utforma förslaget på ett sätt som helt eliminerar sådana risker samtidigt som reglerna inte blir onödigt komplicerade.

Den offentligfinansiella effekten beaktar inte heller de konsekvenser förslaget kan komma att ha på hushållens sparande på lång sikt. Sparandet i ekonomin beror på flera faktorer, där inkomstnivån är en av de mest centrala. Det vanligaste är att nationalekonomiska modeller utgår från att det är hushållens permanenta inkomst som är relevant när hushållen fattar sin konsumtions- och sparandebeslut. Hushållen antas således vara framåtblickande i sitt agerande. Sparandet i ekonomin beror vidare på inkomst- och förmögenhetsfördelningen i ekonomin, på demografiska och institutionella faktorer och på konsumtionspreferenser och riskbenägenhet. Avkastningen på sparandet är därtill en central faktor. När

skatten på sparande på investeringssparkonto och i kapitalförsäkring sänks ökar avkastningen på sparandet. Den högre avkastningen ger upphov till flera effekter för den som sparar. När avkastningen på sparandet ökar, ökar individernas framtida inkomst. Dagens konsumtion blir relativt sett dyrare och individerna kan förväntas spara mer och konsumera mindre i dag (substitutionseffekt). Samtidigt innebär den högre avkastningen att individerna kan spara mindre i dag för att få samma förväntade framtida inkomst som tidigare. Detta ger incitament till att spara mindre och konsumera mer i dag (inkomsteffekt). Därtill innebär en högre avkastning på sparad kapital att det diskonterade nuvärdet av hushållens framtida inkomster och förmögenheter minskar (förmögenhetseffekt). Detta ökar incitamenten att konsumera mindre i dag och spara mer. De tre effekterna påverkar incitamenten att spara på olika sätt. Hur individerna väljer att reagera på en skattesänkning är därför en empirisk fråga.

Den direkta effekten för de personer som i dag sparar i de aktuella sparformerna är att de får en skattesänkning som är proportionell mot deras sparbelopp, dock högst 3 150 kronor (givet en statslåneränta den 30 november 2024 på 2,5 procent, se vidare avsnitt 9.5). För medianspararen blir skattesänkningen knappt 800 kronor. Skattesänkningen kan användas till konsumtion eller sparande. Hur stor del individen sparar beror på individens benägenhet att konsumera och spara tillkommande inkomstökningar. För den som redan har ett sparande på investeringssparkonto eller i kapitalförsäkringar är sannolikt tröskeln för ökat sparande i sparformerna låg och det är troligt att en relativt stor del av skattesänkningen återinvesteras.

Hushållen har olika förutsättningar för sparande och deras preferenser för konsumtion över tid skiljer sig åt. Vilka effekter förslaget kan få för sparandet i ekonomin som helhet är därför svårt att bedöma.

9.5 Effekter för enskilda och för inkomstfördelningen

Förslaget påverkar fysiska personer som sparar på investeringssparkonto och i kapitalförsäkring. Även dödsbon kan få avdraget, dock inte för senare år än det år då dödsfallet inträffade.

För en person som har sparande på investeringssparkonto innebär förslaget att personen medges ett avdrag i inkomstslaget kapital som motsvarar schablonintäkten på investeringssparkontot, dock som högst med ett belopp som motsvarar schablonintäkten på ett kapitalunderlag på 300 000 kronor. Följden blir att personens schablonintäkt, upp till det föreslagna taket, kvittas mot avdraget. Den som har ett sparande som understiger ett kapitalunderlag på 300 000 kronor kommer således inte att beskattas alls för sitt sparande, medan den som har ett större sparande än så bara kommer att beskattas för schablonintäkten på den del av kapitalunderlaget som överstiger 300 000 kronor.

En person som har ett sparande i kapitalförsäkring medges avdrag i inkomstslaget kapital för ett belopp som motsvarar underlaget för den avkastningsskatt som belöper på tillgångarna i försäkringen. Om personen har inkomster i kapital kommer avdraget att reducera inkomsterna. Om

personen inte har inkomster i kapital, eller om inkomsterna inte räcker till, medges skattereduktion med 30 procent.

Taket för den skattefria grundnivån innebär att en person som har ett sparande på 300 000 kronor, eller mer, maximalt kan få en skattesänkning på 3 150 kronor 2025. Det maximala beloppet är en bedömning där antagandet är att statslåneräntan den 30 november 2024 uppgår till 2,5 procent (schablonintäkten antas således uppgå till 3,5 procent av kapitalunderlaget).

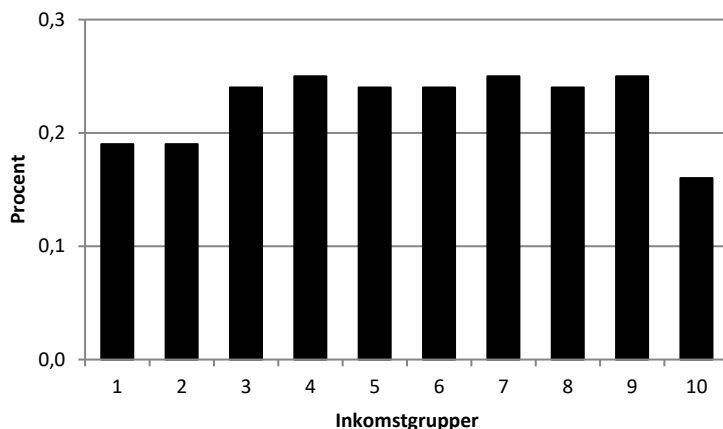
I avsnitt 9.3 framgår att 3,5 miljoner personer hade ett investeringssparkonto 2021, att det sammanlagda kapitalunderlaget uppgick till 1 575 miljarder kronor och att det genomsnittliga kapitalunderlaget per person uppgick till 450 000 kronor. Uppgifterna bygger på FASIT och statistik från Skatteverket och avser det senast tillgängliga utfallsåret. Eftersom det genomsnittliga kapitalunderlaget överstiger taknivån för den skattefria grundnivån får en person med detta sparande den maximala skattesänkningen på 3 150 kronor. Medianspararens kapitalunderlag uppgick 2021 till 74 000 kronor. En person med ett sparande på 74 000 kronor på investeringssparkonto, och inget sparande i kapitalförsäkring, bedöms få en skattesänkning med 777 kronor.

Som redogjorts för i avsnitt 9.3 finns inga uppgifter om hur sparandet i kapitalförsäkringar är fördelat i befolkningen. Enligt Svensk Försäkringsenkätundersökning ägde 1,5 miljoner personer en kapitalförsäkring 2022. Det genomsnittliga sparkapitalet per person i kapitalförsäkringar var 300 000 kronor samma år. Eftersom det genomsnittliga kapitalunderlaget för kapitalförsäkringar sammanfaller med taknivån för den skattefria grundnivån får en person med detta sparande den maximala skattesänkningen på 3 150 kronor. Resultaten från enkätundersökningen visar att nivån på medianunderlaget för kapitalförsäkringarna skiljer sig kraftigt åt mellan försäkringsföretagen. Medianvärdet varierar mellan 9 000 och 92 000 kronor.

Det finns inga uppgifter om huruvida individer sparar både på investeringssparkonto och i kapitalförsäkring.

Förslaget om en skattefri grundnivå för sparande på investeringssparkonto och i kapitalförsäkring bedöms i genomsnitt öka den ekonomiska standarden i befolkningen med ca 0,2 procent. I diagram 9.1 redovisas förändringen av ekonomisk standard för tio inkomstgrupper där grupp ett utgörs av den tiondel av befolkningen med lägst inkomster och grupp tio av den tiondelen med högst inkomster. Uttryckt i procent ökar den ekonomiska standarden mest i inkomstgrupp 3–9, där den ökar med drygt 0,2 procent. Totalt bedöms ca 3,9 miljoner individer 2025 beröras av förslaget. Antalet berörda individer är beräknat utifrån dem som berörs av förändringen av reglerna för investeringssparkonto. De totala beloppen är beräknade på förändringarna av reglerna för såväl investeringssparkonto som kapitalförsäkring. Kapitalförsäkringarna har antagits ha en liknande fördelning som investeringssparkonton vad gäller beloppen på de enskilda underlagen.

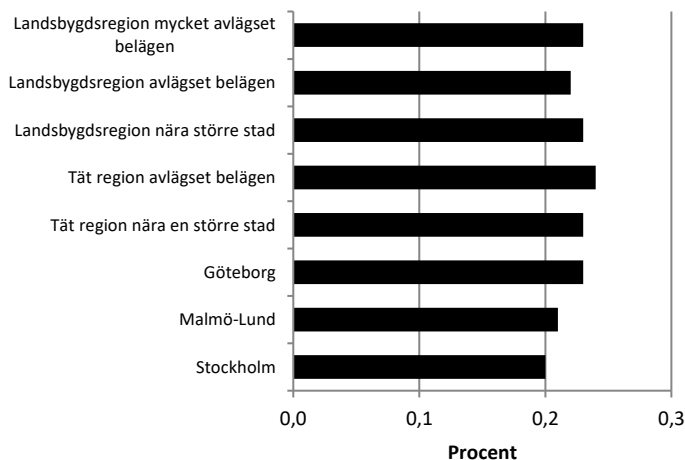
Diagram 9.1 Genomsnittlig effekt på ekonomisk standard uppdelat på inkomstgrupper

Källa: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Förslaget bedöms öka den ekonomiska standarden i samtliga regioner. Den genomsnittliga totala effekten på 0,2 procent är jämnt spridd över landet, men är något lägre i Stockholm.

Figur 9.2 Genomsnittlig effekt på ekonomisk standard per regiontyp

Källa: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

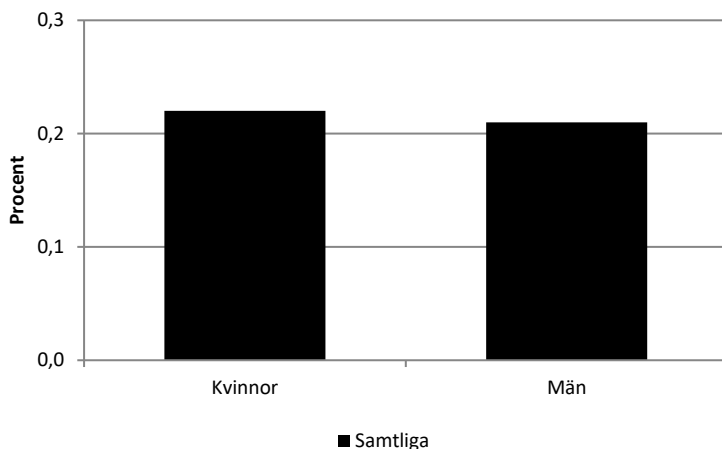
9.6 Effekter för den ekonomiska jämställdheten

År 2021 hade ca 1,6 miljoner kvinnor och 1,9 miljoner män ett investeringssparkonto. Det genomsnittliga kapitalunderlaget på

investeringsparkonto var 330 000 kronor för kvinnor och 550 000 kronor för män. Medianunderlaget för kvinnor var 65 500 kronor och för män 82 000 kronor.

Den individuella disponibla inkomsten väntas procentuellt sett öka lika mycket för kvinnor som för män. År 2025 bedöms ca 1,8 miljoner kvinnor och 2,0 miljoner män beröras av förslaget.

Figur 9.3 Genomsnittlig effekt på individuell disponibel inkomst för kvinnor och män

Källa: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

9.7 Effekter för företagen

Företag som påverkas av förslaget

Förslaget påverkar försäkringsföretag som meddelar kapitalförsäkring. Dessa företag kommer att behöva upprätta och lämna den nya kontrolluppgift som föreslås i avsnitt 5.1.

Tillgångarna i en kapitalförsäkring ägs av försäkringsföretaget. För att kunna beakta det avdrag för fysiska personer i inkomstslaget kapital som föreslås i promemorian behöver Skatteverket få uppgift om värdet av enskilda kapitalförsäkringar. Mot denna bakgrund föreslås därför att det införs en ny kontrolluppgiftsskyldighet. Utöver värdet på försäkringen ska kontrolluppgiften innehålla identifikationsuppgifter i form av t.ex. namn, personnummer, organisationsnummer och postadress för den uppgiftsskyldige och den som kontrolluppgiften lämnas för. Kontrolluppgiften ska lämnas av svenska försäkringsgivare för fysiska personer och dödsbon.

I Svensk Försäkrings statistikdatabas finns information om den svenska försäkringsmarknaden. Statistik över kapitalförsäkringar redovisas för 22 företag 2023. Således bedöms 22 företag i dagsläget komma att lämna den nya kontrolluppgiften. Eftersom det över tid kan tillkomma eller försvinna något företag är en rimlig bedömning på längre sikt att mellan 20 och 25 företag kommer att lämna kontrolluppgiften.

Företagen är försäkringsföretag som meddelar kapitalförsäkring. Företagen verkar inom försäkringsbranschen och har tillstånd från Finansinspektionen att bedriva försäkringsverksamhet.

Eftersom förslaget påverkar samtliga företag som meddelar kapitalförsäkring påverkas inte konkurrensförhållandena mellan dem. Liknande kontrolluppgifter lämnas redan i dag för andra sparformer, t.ex. investeringssparkonto och bankkonto. Ur denna synvinkel bör det inte vara ett stort problem ur ett konkurrensperspektiv att kontrolluppgift även lämnas på individnivå för kapitalförsäkringar, snarare bidrar det till större likformighet bland aktörer som erbjuder sparprodukter till privatpersoner. Alternativet till den utökade kontrolluppgiftsskyldigheten hade därtill varit sämre. Om sparande i kapitalförsäkring inte hade inkluderats i den skattefria grundnivån hade detta minskat den skattemässiga neutraliteten mellan sparformerna och ändrat konkurrenssituationen på marknaden för sparprodukter till nackdel för kapitalförsäkringar.

Den information som kontrolluppgifterna ska innehålla bör försäkringsföretagen redan i dag samla in och administrera. De nya kontrolluppgifterna innebär således enbart en tillkommande skyldighet för försäkringsföretagen att lämna uppgifterna till Skatteverket, inte att de behöver hantera och lagra fler uppgifter än vad redan de gör. Mot denna bakgrund bör därför inte kontrolluppgiftsskyldigheten påverka försäkringsföretagen i någon betydande utsträckning utöver att de måste lämna in kontrolluppgifterna på det sätt Skatteverket meddelar.

Ett företag som bedriver försäkringsverksamhet lyder under flera regelverk på det finansiella området och de berörda företagen har därför stor erfarenhet av att ta hänsyn till och rapportera i enlighet med offentliga regelverk. Att upprätta och lämna kontrolluppgift bör i detta sammanhang inte vara en särskilt betungande uppgift. Försäkringsföretagens administrativa kostnader kommer emellertid att öka till följd av förslaget. En bedömning av hur mycket kostnaderna kommer att öka görs i nästa delavsnitt.

Utöver vad som angivits ovan bedöms inte förslaget leda till några andra kostnader för företagen eller påverka deras verksamhet på något annat sätt.

De företag som i dag meddelar kapitalförsäkring är olika stora i termer av årliga premieinkomster (som ett mått på omsättning) och antalet anställda. De flesta av dem är stora eller medelstora företag enligt de gränsvärden som gäller i EU:s definition av små och medelstora företag. Det finns dock några företag som med EU:s definition skulle klassas som små eller mikroföretag. Som tidigare nämnts lyder företag som bedriver försäkringsverksamhet under flera olika regelverk och givet den mängd regler ett försäkringsföretag behöver anpassa sig till bedöms denna kontrolluppgiftsskyldighet vara av mindre betydelse. Detta gäller även för mindre försäkringsföretag. Därför bedöms det inte nödvändigt att ta någon särskild hänsyn till små företag vid reglernas utformning.

Investeringsparkonton förs av investeringsföretag (värdepappersbolag, kreditinstitut, fondbolag och AIF-förvaltare, samt utländska motsvarigheter till dessa). Dessa ska i dag lämna kontrolluppgift för obegränsat skattskyldiga fysiska personer och dödsbon som någon gång under året har haft ett investeringssparkonto och där det finns en schablonintäkt att redovisa. Förslaget om en skattefri grundnivå för sparande på investeringssparkonto påverkar inte mängden uppgifter dessa

företag behöver upprätta, lagra eller lämna och påverkar därför inte i detta avseende deras administrativa kostnader. Detsamma gäller utländska försäkringsföretag som meddelar kapitalförsäkring.

Administrativa kostnader

För att beräkna den administrativa kostnaden för de försäkringsföretag som ska lämna den nya kontrolluppgiften används Tillväxtverkets regelräknare. Kostnaderna beräknas genom att den tid det bedöms ta att utföra rapporteringarna inom ramen för regelverket multipliceras med en uppskattad timlön för den personen som lämnar uppgifterna. Det administrativa arbetet antas utföras av en person som tjänar 39 000 kronor per månad 2025 (avser en ekonomiassistent i privat sektor; år 2022 var den genomsnittliga månadslönen för en sådan person 34 200 kronor enligt SCB, lönen har skrivits fram till 2025 års priser med en prognos för lönesummans utveckling mellan 2022 och 2025). Enligt Tillväxtverkets rekommendationer ska lönen multipliceras med schablonvärdet 1,84 för att inkludera semesterersättning, arbetsgivaravgifter och overhead-kostnader.

Enligt Svensk Försäkring har ca 1,5 miljoner privatpersoner en kapitalförsäkring. Därför kommer det att behöva upprättas 1,5 miljoner kontrolluppgifter.

Den kontrolluppgift som ska lämnas för personer som har en kapitalförsäkring bedöms vara okomplicerad och standardiserad. I bedömningen av de administrativa kostnaderna antas att det i genomsnitt tar 1 minut att upprätta, kvalitetssäkra och lämna en kontrolluppgift när företagen väl har implementerat ett system för denna hantering. De allra flesta kontrolluppgifter kommer dock sannolikt vara helt automatiserade och möjliga att hantera snabbare än så. Tidsåtgången för de extra kontroller och granskningar som kan behöva göras i vissa fall har i bedömningen slagits ut på samtliga kontrolluppgifter. Bedömningen av tidsåtgången är vidare gjord på en aggregerad nivå och syftar till att beskriva kostnaderna i genomsnitt mellan företag; för vissa enskilda företag kan kostnaderna vara högre och för andra lägre. Det innebär att de administrativa kostnaderna, när systemen är på plats, bedöms uppgå till ca 10 miljoner kronor per år. Kostnaden inkluderar även löpande underhåll och uppdateringar av relevanta IT-verktyg.

Under det första året kommer kostnaderna för försäkringsföretagen att vara högre eftersom de då behöver utveckla it-verktyg, anpassa processer och utbilda personal för att säkerställa en effektiv och korrekt kontrolluppgiftshantering. Bedömningen är att kostnaderna det första året motsvarar 5 minuter per kontrolluppgift, dvs. ca 50 miljoner kronor.

9.8 Effekter för myndigheter och de allmänna förvaltningsdomstolarna

Skatteverket kommer att behöva ändra informationsmaterial till följd av förslagen. Några särskilda informationsinsatser utöver detta bedöms inte vara nödvändiga och förändringar kommer att ingå i den anpassning som

årligen görs med anledning av ny eller förändrad lagstiftning. Förslagen om ny kontrolluppgiftsskyldighet och ny uppgiftsskyldighet i inkomstdeklarationen innebär att Skatteverket måste genomföra anpassningar och förändringar av IT-system och formulär. Tillkommande kostnader med anledning av förslaget ska hanteras inom Skatteverkets befintliga ekonomiska ramar.

Förslagen bedöms inte medföra någon ökning av antalet mål i de allmänna förvaltningsdomstolarna. Eventuella tillkommande kostnader ska hanteras inom Sveriges Domstolars befintliga ekonomiska ramar.

9.9 Förslagets förenlighet med EU-rätten

Förslagen bedöms vara förenliga med det EU-rättsliga regelverket.

9.10 Övriga effekter

Förslagen bedöms inte få några effekter för offentlig sektor utöver de som beskrivits i denna konsekvensanalys. Förslagen bedöms inte heller få några effekter för sysselsättningen eller miljön.

10 Författningskommentar

10.1 Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

42 kap.

39 § Som inbetalning avses vid tillämpning av 37 § första stycket 2 inte inbetalning av

1. ränta, utdelning och annan avkastning än ersättning vid överlåtelse på tillgångar som förvaras på investeringssparkontot,

2. ersättning vid sådan överlåtelse som avses i 22 § första stycket 1–8 lagen (2011:1268) om investeringssparkonto av tillgångar som förvaras på investeringsparkontot,

3. kontanta medel som överförs från ett annat eget investeringssparkonto, eller

4. kontanta medel som investeringsföretaget som för investeringssparkontot har växlat mot valuta som har förvarats på kontot.

Av paragrafen framgår att vissa slag av inbetalningar till ett investeringssparkonto inte ska öka kapitalunderlaget vid tillämpning av 37 § första stycket 2.

Enligt *andra punkten* undantas inbetalningar av ersättning vid sådan överlåtelse av tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto som avses i 22 § första stycket 1–8 lagen (2011:1268) om investeringssparkonto. Ändringen är en följdändring med anledning av införandet av den nya femte punkten i 22 § samma lag.

Övervägandena finns i avsnitt 7.

42 § Utdelning, kapitalvinst och annan avkastning på tillgångar och förpliktelser som förvaras på ett investeringssparkonto ska inte tas upp. Utgifter och kapitalförluster som avser sådana tillgångar och förpliktelser får inte dras av.

Första stycket gäller inte

1. tillgångar som avses i 38 §,
2. kapitalvinster eller kapitalförluster på tillgångar som anses ha avyttrats enligt 44 kap. 8 a eller 8 b §, eller
3. ränta på kontanta medel som helt eller delvis avser ett kalenderår då räntesatsen som legat till grund för räntans beräkning någon gång överstigit *det högsta av antingen statslåneräntan vid utgången av november närmast före det kalenderåret ökad med en procentenhet eller 1,25 procent.*

I paragrafen regleras i vilka fall utdelning, kapitalvinst och annan avkastning på tillgångar och förpliktelser som förvaras på ett investeringssparkonto ska tas upp och utgifter och kapitalförluster som avser sådana tillgångar och förpliktelser ska dras av.

Enligt *andra stycket tredje punkten* gäller inte första stycket för ränta på kontanta medel som helt eller delvis avser ett kalenderår då räntesatsen som legat till grund för räntans beräkning någon gång överstigit det högsta av antingen statslåneräntan vid utgången av november närmast före det kalenderåret ökad med en procentenhet eller 1,25 procent. Hela den mottagna räntan ska således tas upp till beskattning om räntesatsen vid något tillfälle har överstigit den räntefaktor som gäller för det år som räntan avser.

Övervägandena finns i avsnitt 6.

Avdrag för innehav av investeringssparkonto, kapitalförsäkring och avtal om sparande i en PEPP-produkt

45 § *Om en fysisk person under kalenderåret innehaft ett eller flera investeringssparkonton, en eller flera kapitalförsäkringar eller ett eller flera avtal om sparande i en PEPP-produkt, ska ett belopp beräknat enligt 46–49 §§ dras av.*

I 45–49 §§ finns bestämmelser om en skattefri grundnivå för sparande på investeringssparkonto, i kapitalförsäkring eller i PEPP-produkt. I förevarande paragraf, som är ny, regleras vilka fysiska personer som har rätt till avdrag.

Av paragrafen framgår att om en fysisk person under kalenderåret har innehaft ett investeringssparkonto, en kapitalförsäkring eller ett avtal om sparande i en PEPP-produkt har han eller hon rätt till avdrag med ett belopp beräknat enligt 46–49 §§. Detsamma gäller om den fysiska personen har innehaft flera sådana sparprodukter och en kombination av sådana sparprodukter. Denna rätt till avdrag gäller oavsett om ett investeringssparkonto, en kapitalförsäkring eller ett avtal om sparande i en PEPP-produkt innehafts under hela kalenderåret eller bara under en del av året. Att en person "innehaft" t.ex. ett investeringssparkonto under ett kalenderår omfattar både det fallet att kontot avslutats under året och att kontot fortfarande innehas efter årets utgång. När det gäller kapitalförsäkringar och PEPP-produkter är det försäkringstagaren respektive innehavaren av avtalet om sparande i PEPP-produkten, och inte

en eventuell förmånstagare, som är innehavare och som har rätt till avdrag. Vad som avses med kapitalförsäkring och PEPP-produkt framgår av avsnitt 3.

Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

46 § När det gäller kapitalförsäkring och avtal om sparande i en PEPP-produkt är det den fysiska personen som innehaft kapitalförsäkringen eller avtalet vid årets utgång som har rätt till avdrag beräknat enligt 48 § första stycket 2.

Om kapitalförsäkringen eller avtalet om sparande i en PEPP-produkt har avslutats under kalenderåret, är det den fysiska personen som var innehavare när försäkringen eller avtalet avslutades som har rätt till avdrag.

I paragrafen, som är ny, finns bestämmelser om vilken innehavare under ett kalenderår som har rätt till avdrag för sparande i kapitalförsäkring och PEPP-produkt.

Enligt första stycket är det den fysiska personen som innehaft kapitalförsäkringen eller avtalet vid årets utgång som har rätt till avdrag beräknat enligt 48 § första stycket 2. Det innebär att om en kapitalförsäkring eller avtal om sparande i en PEPP-produkt har överlåtits under kalenderåret har överlåtaren inte rätt till avdrag för detta år. I stället är det den fysiska person som förvärvat kapitalförsäkringen eller avtalet som har rätt till avdrag, under förutsättning att personen innehar försäkringen eller avtalet vid kalenderårets utgång. Om exempelvis A under år 1 säljer en kapitalförsäkring till B, som under samma år säljer den till C, har A och B ingen rätt till avdrag för försäkringen. Däremot kan C vara berättigad till avdrag. Om övriga villkor för avdrag är uppfyllda ska C:s avdrag beräknas enligt 49 §, dvs. underlaget för avdrag för försäkringen utgörs av försäkringens värde vid ingången av år 1 adderat med premiebetalningar under samma år. Hela underlaget för avdrag för försäkringen hänförs således till C trots att han eller hon bara har innehaft försäkringen under en del av år 1.

Av andra stycket framgår att om en kapitalförsäkring eller ett avtal om sparande i en PEPP-produkt har avslutats under kalenderåret, är det i stället den fysiska personen som var innehavare när försäkringen eller avtalet avslutades som har rätt till avdrag.

Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

47 § Om en fysisk person avlider gäller rätten till avdrag enligt 45 och 46 §§ för dödsboet för det år då dödsfallet inträffade.

Av paragrafen, som är ny, framgår att om en fysisk person avlider gäller rätten till avdrag enligt 45 och 46 §§ för dödsboet. Dödsboet får dock bara göra avdrag för det år då dödsfallet inträffade.

Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

48 § Avdraget enligt 45 § uppgår till summan av

1. de sammanlagda schablonintäkterna för det aktuella kalenderåret enligt 36 § för de investeringssparkonton som den fysiska personen innehaft under kalenderåret, och

2. det sammanlagda underlaget för avdrag enligt 49 § för de kapitalförsäkringar och avtal om sparande i en PEPP-produkt som den fysiska personen innehaft under det aktuella kalenderåret multiplicerat med statslåneräntan vid

utgången av november närmast före kalenderåret ökad med en procentenhet, dock lägst med 1,25 procent.

Avdraget får dock högst uppgå till 300 000 kronor multiplicerat med statslåneräntan vid utgången av november närmast före det aktuella kalenderåret ökad med en procentenhet, dock lägst med 1,25 procent.

I paragrafen, som är ny, regleras hur avdraget enligt 45 § ska beräknas.

Av *första stycket* följer att avdraget ska beräknas genom att ett belopp hänförligt till investeringssparkonton som den fysiska personen innehaft under kalenderåret (första punkten) ska summeras med ett belopp hänförligt till kapitalförsäkringar och avtal om sparande i en PEPP-produkt som han eller hon innehaft under kalenderåret (andra punkten). När det gäller sparande på investeringssparkonto utgörs det delbeloppet enligt *första punkten* av de sammanlagda schablonintäkterna enligt 36 § för de investeringssparkonton som den fysiska personen innehaft under kalenderåret. Det är schablonintäkterna för det aktuella kalenderåret som avses.

När det gäller sparande i kapitalförsäkring eller i en PEPP-produkt utgörs enligt *andra punkten* det delbeloppet av underlaget för avdrag för försäkringarna och avtalen som den fysiska personen innehaft under det aktuella kalenderåret multiplicerat med en räntefaktor. Räntefaktorn utgörs av statslåneräntan vid utgången av november närmast före kalenderåret ökad med en procentenhet, dock lägst 1,25 procent. Av 49 § framgår hur underlaget för avdrag för kapitalförsäkringar och avtal om sparande i en PEPP-produkt ska beräknas vid tillämpning av förevarande paragraf.

Enligt *andra stycket* får avdraget dock högst uppgå till 300 000 kronor multiplicerat med statslåneräntan vid utgången av november närmast före det aktuella kalenderåret ökad med en procentenhet, dock lägst med 1,25 procent. Den del av beloppet beräknat enligt *första stycket* som överstiger beloppet beräknat enligt förevarande stycke får således inte dras av.

Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

49 § *Underlaget för avdrag för en kapitalförsäkring eller ett avtal om sparande i en PEPP-produkt ska vid tillämpning av 48 § uppgå till summan av*

1. värdet av försäkringen eller avtalet vid kalenderårets ingång, och
2. premier eller inbetalningar som har betalats under kalenderåret till försäkringen eller PEPP-produkten.

Premier och inbetalningar som har betalats under den andra halvan av kalenderåret beräknas till halva värdet.

Värdet av kapitalförsäkringen enligt första stycket 1 utgörs av dess återköpsvärde enligt försäkringstekniska beräkningsgrunder med tillägg för beräknad upplupen andel i livförsäkringsrörelsens överskott.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om hur underlaget för avdrag för en kapitalförsäkring och ett avtal om sparande i en PEPP-produkt ska bestämmas vid tillämpning av 48 §.

Enligt *första stycket* uppgår underlaget för avdrag för en kapitalförsäkring eller ett avtal om sparande i en PEPP-produkt till summan av två delvärden: värdet av försäkringen eller avtalet vid kalenderårets ingång (första punkten) och premier eller inbetalningar som

har betalats under kalenderåret till försäkringen eller PEPP-produkten (andra punkten). När det gäller premier och inbetalningar ska de, enligt *andra stycket*, beräknas till halva värdet om de betalats under den andra halvan av kalenderåret. Underlaget för avdrag motsvarar kapitalunderlaget för en kapitalförsäkring eller avtal om sparande i en PEPP-produkt enligt 3 a § sjätte respektive elfte styckena lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel. Med värdet av ett avtal om sparande i en PEPP-produkt avses värdet av personens PEPP-konto, inklusive underkonton avseende andra stater än Sverige (prop. 2022/23:7 s. 268).

Av *tredje stycket* framgår vilket värde en kapitalförsäkring ska anses ha vid tillämpningen av första stycket första punkten. Vissa språkliga justeringar har gjorts i förhållande till lagtexten i 3 a § sjunde stycket lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel men värdet av kapitalförsäkringen i tredje stycket motsvarar det värde som anges i detta lagrum.

Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

67 kap.

10 § Om det uppkommer ett underskott av kapital, ska skatten minskas med 30 procent av den del av underskottet som inte överstiger 100 000 kronor och med 21 procent av det återstående underskottet, om inte annat följer av andra stycket.

Om den skattskyldige har gjort *avdrag för innehav av kapitalförsäkring eller avtal om sparande i en PEPP-produkt enligt 42 kap. 45 § eller investeraravdrag enligt 43 kap.* ska skatten minskas med 30 procent av den del av underskottet som motsvarar avdragsbeloppet. På återstående underskott tillämpas första stycket.

I paragrafen finns bestämmelser om skattereduktion vid underskott i inkomstslaget kapital.

Ändringen i *andra stycket* innebär att möjligheten till utvidgad skattereduktion vid underskott i inkomstslaget kapital när investeraravdrag har gjorts enligt 43 kap. även ska gälla när avdrag har gjorts för innehav av kapitalförsäkring eller avtal om sparande i en PEPP-produkt enligt 42 kap. 45 §. Skatten ska även i dessa fall minskas med 30 procent av underskottet av kapital upp till avdragsbeloppet. Första stycket tillämpas dock på den del av underskottet som överstiger avdragsbeloppet. Om den skattskyldige har gjort både investeraravdrag och avdrag för innehav av kapitalförsäkring eller avtal om sparande i en PEPP-produkt gäller den utvidgade skattereduktionen för båda avdragen.

Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

10.2 Förslaget till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

22 kap.

1 § I detta kapitel finns bestämmelser om skyldighet att lämna kontrolluppgift om

- överlåtelse av privatbostadsrätt och andelar i vissa bostadsföretag (2 och 3 §§),
- samfällighet (5 och 6 §§),
- räntebidrag (7 §),
- pensionsförsäkringar och pensionssparkonton (8 och 9 §§),

- avskattning av pensionsförsäkring (10 §),
- tjänstepensionsavtal (11 §),
- underlag för avkastningsskatt på livförsäkringar och sparande i en PEPP-produkt (12 §),
- skattereduktion för förmån av hushållsarbete (13 §),
- elcertifikat (14 §),
- utsläppsrätter, utsläppsminskningenheter och certifierade utsläppsminskningar (15 §),
- schablonintäkt vid innehav av ett investeringssparkonto (16 §),
- schablonintäkt vid innehav av andelar i värdepappersfonder, fondföretag, specialfonder och utländska specialfonder (17–21 §§),
- gåva (22 §),
- investeraravdrag (23 och 24 §§),
- skattereduktion för mikroproduktion av förnybar el (25 §),
- utnyttjande av vissa personaloptioner (26 §),
- avgift till arbetslöshetskassa (27 §), och
- innehav av kapitalförsäkring och avtal om sparande i en PEPP-produkt (28–30 §§).

I paragrafen anges innehållet i kapitlet.

Ändringen innebär att en ny strecksats införs som anger att det i 28–30 §§ finns bestämmelser om skyldighet att lämna kontrolluppgift om innehav av kapitalförsäkringar och avtal om sparande i en PEPP-produkt.

Övervägandena finns i avsnitt 5.1.

Innehav av kapitalförsäkring och avtal om sparande i en PEPP-produkt

28 § *Kontrolluppgift ska lämnas om innehav av kapitalförsäkring och avtal om sparande i en PEPP-produkt.*

Kontrolluppgift ska lämnas av sådana försäkringsgivare som avses i 2 § 1 och 2 lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel och sådana företag som avses i 2 § 11 och 12 samma lag.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om kontrolluppgiftsskyldighet avseende innehav av kapitalförsäkring och avtal om sparande i en PEPP-produkt.

Kontrolluppgift ska enligt *första stycket* lämnas om innehav av kapitalförsäkring och avtal om sparande i en PEPP-produkt. Kontrolluppgiften införs med anledning av den rätt till avdrag för innehav av kapitalförsäkring och avtal om sparande i en PEPP-produkt som införs i 42 kap. 45 § inkomstskattelagen (1999:1229).

Kontrolluppgift ska enligt *andra stycket* lämnas av sådana försäkringsgivare som avses i 2 § 1 och 2 lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel och sådana företag som avses i 2 § 11 och 12 samma lag. Det är fråga om svenska försäkringsgivare och utländska försäkringsgivare som bedriver försäkringsrörelse från fast driftställe i Sverige samt andra svenska företag som tillhandahåller PEPP-produkter och utländska företag som tillhandahåller PEPP-produkter i en verksamhet som bedrivs från fast driftställe i Sverige.

Övervägandena finns i avsnitt 5.1.

29 § *Kontrolluppgift ska lämnas för fysiska personer och dödsbon.*

Kontrolluppgift ska lämnas för den fysiska person som innehar kapitalförsäkringen eller avtalet om sparande i en PEPP-produkt vid årets utgång. Kontrolluppgift ska lämnas för dödsbon endast det år dödsfallet inträffar.

Om kapitalförsäkringen eller avtalet om sparande i en PEPP-produkt har avslutats, ska kontrolluppgift lämnas för den som var innehavare när försäkringen eller avtalet avslutades.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om för vem kontrolluppgift ska lämnas.

I *första stycket* anges att kontrolluppgift ska lämnas för fysiska personer och dödsbon. Det är försäkringstagaren respektive innehavaren av avtalet om sparande i PEPP-produkten, och inte en eventuell förmånstagare, som ska ses som innehavare och som det ska lämnas kontrolluppgift för.

I *andra stycket första meningen* anges att kontrolluppgift ska lämnas för den fysiska person som innehar kapitalförsäkringen eller avtalet om sparande vid årets utgång. Detta innebär att om kapitalförsäkringen eller avtalet om sparande i en PEPP-produkt har överlåtits under året ska kontrolluppgift endast lämnas för den fysiska person som är innehavare vid årets utgång. Med året avses kalenderår. Begränsningen att uppgift endast ska lämnas för den som innehar kapitalförsäkringen eller avtalet om sparande vid årets utgång gäller inte dödsbon. I *andra stycket andra meningen* anges att kontrolluppgift ska lämnas för dödsbon endast det år då dödsfallet inträffar.

Av *tredje stycket* följer att om kapitalförsäkringen eller avtalet om sparande i en PEPP-produkt har avslutats under året, ska kontrolluppgift i stället lämnas för den fysiska personer eller det dödsbo som var innehavare när försäkringen eller avtalet avslutades. En kapitalförsäkring har avslutats om ett helt återköp har genomförts och kontot avslutats.

Övervägandena finns i avsnitt 5.1.

30 § *I kontrolluppgiften ska uppgift lämnas om underlaget för avdrag för innehav av kapitalförsäkringen respektive avtalet om sparande i en PEPP-produkt beräknat enligt 42 kap. 49 § inkomstskattelagen (1999:1229).*

I paragrafen, som är ny, anges kontrolluppgiftens innehåll.

I kontrolluppgiften ska uppgift lämnas om underlaget för avdrag för innehav av kapitalförsäkringen respektive avtalet om sparande i en PEPP-produkt beräknat enligt 42 kap. 49 § inkomstskattelagen (1999:1229). Underlaget för avdraget beräknas enligt bestämmelsen i inkomstskattelagen som värdet av försäkringen respektive avtalet vid kalenderårets ingång ökat med värdet av de premier eller inbetalningar som har betalats under kalenderåret. Premier och inbetalningar som har betalats under den andra halvan av kalenderåret beräknas till halva värdet. Av bestämmelsen i inkomstskattelagen framgår att värdet av en kapitalförsäkring vid årets ingång utgörs av dess återköpsvärde enligt försäkringstekniska beräkningsgrunder med tillägg för beräknad upplupen andel i livförsäkringsrörelsens överskott. Se vidare författningskommentaren till 42 kap. 49 § IL avseende hur värdet för en kapitalförsäkring eller ett avtal om sparande i en PEPP-produkt beräknas. Av 24 kap. 4 § följer att kontrolluppgiften även ska innehålla nödvändiga identifikationsuppgifter för den uppgiftsskyldige och den som kontrolluppgiften lämnas för. Vilka

identifikationsuppgifter som ska lämnas framgår av 5 kap. 11 § skatteförfarandeförordningen (2011:1261).

Övervägandena finns i avsnitt 5.1.

31 kap.

1 § I detta kapitel finns bestämmelser om

- uppgifter som ska lämnas i samtliga inkomstdeklarationer (2 och 3 §§),
- uppgifter som fysiska personer och dödsbon ska underrättas om och godkänna eller lämna (4 och 5 §§),
- uppgift som ska lämnas om inkomstslaget tjänst (6 §),
- uppgifter som ska lämnas om inkomstslaget näringsverksamhet (7–15 a §§),
- uppgifter som ska lämnas om inkomstslaget kapitel (16–19 c §§),
- uppgift om tillkommande belopp (20 §),
- uppgifter om vissa andelsavyttringar m.m. (21–24 §§),
- uppgifter för beräkning av egenavgifter (25 och 26 §§),
- uppgifter som fåmansföretag samt företagsledare och delägare ska lämna (27–29 §§),
- uppgift om tillskott och uttag (30 §),
- uppgift om betalning till utlandet (31 §),
- uppgift som ekonomiska föreningar ska lämna (32 §),
- uppgifter om skattereduktion (33–33 d §§), och
- uppgifter om prissättningsbesked (34 §).

I paragrafen anges kapitlets innehåll.

Ändringen i den *femte strecksatsen* innebär att en hänvisning även görs till den nya 19 c § i kapitlet som innehåller en uppgiftsskyldighet i inkomstdeklarationen för den som begär avdrag för innehav av investeringssparkonto, kapitalförsäkring och avtal om sparande i en PEPP-produkt.

Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Avdrag för innehav av investeringssparkonto, kapitalförsäkring och avtal om sparande i en PEPP-produkt

19 c § Den som gör avdrag enligt 42 kap. 45 § inkomstskattelagen (1999:1229) ska lämna

1. uppgift om underlaget för avdraget, och
2. nödvändiga identifikationsuppgifter för det företag som tillhandahåller investeringssparkontot, kapitalförsäkringen eller PEPP-produkten.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om vilka uppgifter som ska lämnas i inkomstdeklarationen av den som gör avdrag för innehav av investeringssparkonto, kapitalförsäkring och avtal om sparande i en PEPP-produkt.

Enligt *första punkten* ska uppgift lämnas om underlaget för avdraget. Det innebär att uppgift ska lämnas om storleken på schablonintäkten för investeringssparkontot samt underlaget för avdrag för innehav av kapitalförsäkringen eller avtalet om sparande i en PEPP-produkt. Hur schablonintäkten respektive underlaget ska beräknas anges i 42 kap. 36 respektive 49 §§ inkomstskattelagen (1999:1229).

Av 31 kap. 3 § framgår att den deklarationsskyldige också ska lämna de övriga uppgifter som Skatteverket behöver för att kunna fatta riktiga beslut om slutlig skatt och beslut om pensionsgrundande inkomst. Det kan i

förevarande fall t.ex. vara uppgifter som tydliggör att det är fråga om ett investeringssparkonto, en kapitalförsäkring, eller ett avtal om sparande i en PEPP-produkt eller de omständigheter som ligger till grund för beräkningen av underlaget för avdraget. Det kan t.ex. också när det gäller kapitalförsäkringar och PEPP-produkter vara fråga om underlag som visar att den deklarationsskyldige innehade försäkringen eller produkten vid årets utgång eller vid tidpunkten för avslutet av försäkringen eller avtalet om sparande. Det är alltid den skattskyldiges ansvar att lämnade eller godkända uppgifter i inkomstdeklarationen är korrekta. Det är vidare alltid den skattskyldige som har det slutliga ansvaret för uppgifterna i inkomstdeklarationen. Om det finns anledning att misstänka att något av villkoren inte är uppfyllda ska avdrag för innehav av investeringssparkonto, kapitalförsäkring och avtal om sparande i en PEPP-produkt inte begäras i deklarationen.

Av 22 kap. 12 och 16 §§ samt den föreslagna 22 kap. 28 § framgår att kontrolluppgift ska lämnas om schablonintäkt för investeringssparkonto och kapitalunderlaget eller innehav av kapitalförsäkring och avtal om sparande i en PEPP-produkt. I de fall kontrolluppgift lämnats kommer Skatteverket i regel att underrätta berörda fysiska personer och dödsbon om detta genom att uppgifterna anges i det fastställda formuläret för inkomstdeklarationen (se 31 kap. 4 § samt 6 kap. 6 § skatteförfarandeförordningen [2011:1261]). Om en uppgift som den deklarationsskyldige har fått underrättelse om är korrekt, ska den deklarationsskyldige godkänna uppgiften. Om en uppgift är felaktig eller saknas, ska den deklarationsskyldige genom ändring eller tillägg lämna de uppgifter som behövs enligt 31 kap. 5 §. I de fall det inte lämnats någon kontrolluppgift behöver den skattskyldige själv fylla i uppgifter om underlaget för avdraget i inkomstdeklarationen.

Av den *andra punkten* framgår att den som gör avdrag enligt 42 kap. 45 § inkomstskattelagen ska lämna nödvändiga identifikationsuppgifter för det företag som tillhandahåller investeringssparkontot, kapitalförsäkringen eller PEPP-produkten. Vilka identifikationsuppgifter som är nödvändiga får regleras i skatteförfarandeförordningen. Identifikationsuppgifter behöver endast lämnas av den som gör avdrag i de fall kontrolluppgift om underlaget för avdraget inte har lämnats. I de fall kontrolluppgift har lämnats kommer nödvändiga identifikationsuppgifter för uppgiftslämnaren att framgå av kontrolluppgiften.

Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

10.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (2011:1268) om investeringssparkonto

2 § Termer och uttryck som används i denna lag har samma betydelse och tillämpningsområde som i inkomstskattelagen (1999:1229), om inte något annat anges eller framgår av sammanhanget.

De termer och uttryck som används omfattar också motsvarande utländska företeelser om det inte anges eller framgår av sammanhanget att bara svenska företeelser avses. Termen *handelsplattform* omfattar inte företeelser utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

I paragrafen finns bestämmelser om betydelsen och tillämpningsområdet av vissa termer och uttryck i lagen.

I paragrafens *andra stycke* anges att de termer och uttryck som används i lagen också omfattar motsvarande utländska företeelser om det inte anges eller framgår av sammanhanget att bara svenska företeelser avses. Av 1 kap. 4 b § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden framgår att med termen handelsplattform avses en MTF-plattform eller en OTF-plattform. Av samma paragraf framgår att en OTF-plattform är ett multilateralt system inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) som inte är en reglerad marknad eller en MTF-plattform. Av definitionen framgår således att den avser system inom såväl Sverige som övriga EES, däremot inte handelsplatser utanför EES. Ändringen innebär att termen handelsplattform inte omfattar företeelser utanför EES.

Övervägandena finns i avsnitt 7.

13 § Investeringstillgångar får överföras till ett investeringssparkonto från någon annan än kontoinnehavaren bara om tillgångarna överförs till kontot i samband med kontoinnehavarens förvärv av tillgångarna och om förvärvet har skett

1. på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (*EES*) eller en *handelsplattform*,

2. på så sätt att nya fondandelar utfärdats om förvärvet avser andelar i en värdepappersfond eller en specialfond,

3. från den som har emitterat tillgångarna om förvärvet grundades på tillgångar som vid förvärvet förvarades på kontot,

4. från investeringsföretaget som vid förvärvet förde investeringssparkontot,

5. från ett värdepappersinstitut eller ett utländskt värdepappersföretag hemmahörande inom *EES*,

6. från övertagande bolag om tillgångarna avsåg ersättning till aktieägarna vid en fusion eller delning av aktiebolag och om tillgångarna förvärvades på grund av aktier som vid förvärvet förvarades på kontot,

7. från köpande företag om förvärvet var ett led i ett förfarande om andelsbyte och om tillgångarna förvärvades på grund av andelar som vid förvärvet förvarades på kontot,

8. från en annan kontoinnehavare om tillgångarna vid förvärvet förvarades på dennes investeringssparkonto, eller

9. genom utdelning på tillgångar som vid förvärvet förvarades på investeringssparkontot.

Investeringstillgångar som har förvärvats på grund av kontofrämmande tillgångar som avses i 7 § eller kontofrämmande tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto med stöd av 18 § får inte överföras till kontot.

I paragrafen regleras uttömmande i vilka situationer investeringstillgångar får överföras till ett investeringssparkonto från någon annan än kontoinnehavaren.

Ändringen i *första stycket första punkten* innebär att termen MTF-plattform ersätts av termen handelsplattform. Av 1 kap. 4 b § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden framgår att med termen handelsplattform avses en MTF-plattform eller en OTF-plattform. Därmed får investeringstillgångar överföras till ett investeringssparkonto förutom i de fall förvärvet har skett på en MTF-plattform även då förvärvet skett från en OTF-plattform. Av 2 § framgår att "handelsplattform" avser marknadsplatser inom EES. I första punkten görs även en följdändring

med anledning av införandet av den nya femte punkten genom att ”EES” läggs till.

Enligt *första stycket femte punkten*, som är ny, får investeringstillgångar överföras till ett investeringssparkonto även i de fall förvärvet har skett direkt från ett värdepappersinstitut eller ett utländskt värdepappersföretag hemmahörande inom EES. Punkten omfattar både ett värdepappersinstitut eller värdepappersföretag som vid förvärvet förde det aktuella investeringssparkontot och andra värdepappersinstitut och värdepappersföretag. Punkten får dock bara praktisk betydelse för sistnämnda institut och företag eftersom fjärde punkten redan omfattar förvärv som skett från investeringsföretaget som för kontot. Av 1 kap. 4 b § lagen om värdepappersmarknaden framgår att med värdepappersinstitut avses ett värdepappersbolag, ett svenskt kreditinstitut som har fått tillstånd enligt denna lag att driva värdepappersrörelse eller ett utländskt företag som driver värdepappersrörelse från filial i Sverige eller genom att använda anknutna ombud etablerade i Sverige. Av samma lagrum framgår även att med ett utländskt värdepappersföretag avses ett utländskt företag som i hemlandet har tillstånd att driva värdepappersrörelse. Att ett förvärv har skett direkt från ett värdepappersinstitut eller ett utländskt värdepappersföretag hemmahörande inom EES innebär att det institut som förvärvet görs ifrån vid förvärvet ska ha handlat för egen räkning enligt 2 kap. 1 § 3 lagen om värdepappersmarknaden (2007:528). Av 1 kap. 4 c § samma lag framgår att handel för egen räkning innebär att institutet handlar med utnyttjande av egna tillgångar som leder till transaktioner med ett eller flera finansiella instrument.

Ändringarna i *första stycket sjätte till nionde punkterna* är följändringar med anledning av införandet av den nya femte punkten och innebär en omnumrering av efterföljande punkter.

Övervägandena finns i avsnitt 7.

22 § Finansiella instrument får överföras till någon annan än kontoinnehavaren om kontoinnehavaren har överlåtit tillgångarna genom försäljning, byte eller liknande överlåtelse av tillgångarna

1. på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (*EES*) eller en *handelsplattform*,

2. på så sätt att fondandelarna löses in i fonden, om överföringen avser andelar i en värdepappersfond eller en specialfond,

3. till den som har emitterat tillgångarna,

4. till investeringsföretaget som vid överlåtelsen förde investeringssparkontot,

5. till ett värdepappersinstitut eller ett utländskt värdepappersföretag hemmahörande inom *EES*,

6. till budgivaren om överlåtelsen var ett led i ett offentligt uppköpserbjudande,

7. till köpande företag om överlåtelsen var ett led i ett förfarande om andelsbyte,

8. till majoritetsaktieägaren i ett bolag om överlåtelsen var ett led i ett förfarande om inlösen av minoritetsaktier i samma bolag, eller

9. till en annan kontoinnehavare om tillgångarna förs över till förvärvarens investeringssparkonto.

Kontofrämmande tillgångar får inte överföras från ett investeringssparkonto med tillämpning av första stycket 9.

I paragrafen regleras uttömmande under vilka förutsättningar finansiella instrument som har överlåtit genom försäljning, byte eller liknande

överlåtelse får överföras från ett investeringssparkonto till någon annan än kontoinnehavaren.

Ändringen i *första stycket första punkten* innebär att termen MTF-plattform ersätts av termen handelsplattform. Av 1 kap. 4 b § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden framgår att med termen handelsplattform avses en MTF-plattform eller en OTF-plattform. Ändringen innebär att finansiella instrument får överföras från ett investeringssparkonto även i de fall överlåtelsen har skett på en OTF-plattform. Av 2 § framgår att "handelsplattform" avser marknadsplatser inom EES. I första punkten görs även en följdändring med anledning av införandet av den nya femte punkten genom att "EES" läggs till.

Enligt *första stycket femte punkten*, som är ny, får finansiella instrument överföras från ett investeringssparkonto även i de fall överlåtelsen har skett direkt till ett värdepappersinstitut eller ett utländskt värdepappersföretag hemmahörande inom EES. Punkten omfattar både ett värdepappersinstitut eller värdepappersföretag som vid överlåtelsen förde det aktuella investeringssparkontot och andra värdepappersinstitut och värdepappersföretag. Punkten får dock bara praktisk betydelse för sistnämnda institut och företag eftersom fjärde punkten redan omfattar överlåtelser som skett till investeringsföretaget som förde kontot. Vilka institut som omfattas av termerna värdepappersinstitut och utländska värdepappersföretag framgår av kommentaren till 13 §.

Ändringarna i *första stycket sjätte till nionde punkterna* är följdändringar med anledning av införandet av den nya femte punkten och innebär en omnumrering av efterföljande punkter.

I *andra stycket* ändras hänvisningen från åttonde punkten till nionde punkten.

Övervägandena finns i avsnitt 7.

23 § Om finansiella instrument som förvaras på ett investeringssparkonto överlåtit på ett sådant sätt som avses i 22 § första stycket 1–8, ska ersättning som lämnas i form av kontanta medel överföras direkt till investeringssparkontot.

Om finansiella instrument som förvaras på ett investeringssparkonto överlåtit på ett sådant sätt som avses i 22 § första stycket, ska ersättning som lämnas i form av investeringstillgångar överföras direkt till investeringssparkontot. Ersättning i form av kontofrämmande tillgångar får överföras till investeringssparkontot bara om tillgångarna har förvärvats på sådant sätt som avses i 14 §.

Ersättning vid överlåtelse av kontofrämmande tillgångar som avses i 7 § och som förvaras på ett investeringssparkonto eller av kontofrämmande tillgångar som förvaras på ett investeringssparkonto med stöd av 18 § får inte överföras till kontot.

I paragrafen finns bestämmelser om när ersättning vid överlåtelse av finansiella instrument på ett investeringssparkonto ska överföras till kontot.

I *första stycket* görs en följdändring med anledning av införandet av den nya femte punkten i 22 §.

Övervägandena finns i avsnitt 7.